Miejska Pracownia Urbanistyczna

MPU-OR.5044.5.2023
8911/08/2025

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DOTYCZĄCA PROJEKTU

MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W REJONIE ULICY RATAJE W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH
MGR INŻ. SYLWIA JASZCZURA

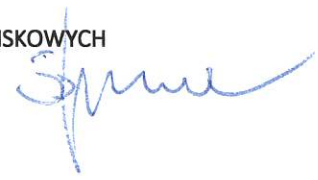

POZNAŃ, 22 SIERPNIA 2025 R./8 GRUDNIA 2025 R.*/15 CZERWCA 2026 R.**

*PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA NA ETAP WYŁOŻENIA PROJEKTU MPZP DO PUBLICZNEGO WGLĄDU
**PROGNOZA ZAKTUALIZOWANA NA ETAP UCHWALENIA PROJEKTU MPZP

1. WPROWADZENIE ... 3
1.1. Informacje wstępne ... 3
1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania ... 3
1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania ... 3
1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy ... 4
2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ... 6
2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu ... 6
2.2. Geomorfologia, rzeźba terenu ... 8
2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe ... 8
2.4. Zasoby naturalne ... 9
2.5. Gleby ... 9
2.6. Warunki wodne ... 9
2.7. Szata roślinna ... 10
2.8. Świat zwierzęcy ... 11
2.9. Klimat lokalny ... 12
2.10. Jakość powietrza atmosferycznego ... 13
2.11. Klimat akustyczny ... 15
2.12. Jakość wód ... 15
2.13. Obszary cenne kulturowo ... 18
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY ... 18
4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU ... 21
4.1. Cel opracowania projektu planu ... 21
4.2. Ustalenia projektu planu ... 22
4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami ... 28
4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu ... 29
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 30
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ... 36
6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki geologiczne ... 36
6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne ... 38
6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne ... 38
6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta ... 40
6.5. Oddziaływanie na krajobraz ... 43
6.6. Oddziaływanie na powietrze i warunki klimatyczne ... 44
6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny ... 45
6.8. Oddziaływanie na ludzi ... 47
6.9. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe ... 49
6.10. Oddziaływanie na dobra materialne ... 49
6.11. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 ... 50
6.12. Oddziaływanie transgraniczne ... 51
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA ... 51
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP ... 51
9. STRESZCZENIE I WNIOSKI ... 53

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica oraz uwarunkowania i powiązania przyrodnicze obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzienno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w stanie istniejącym w roku 2022
3. Zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzienno-wieczorno-nocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w stanie istniejącym w roku 2022
4. Oświadczenie autora prognozy

1. WPROWADZENIE

1.1. Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr LXXXVII/1608/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 30 czerwca stycznia 2023 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu*.

Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w południowo-wschodniej części Poznania, na Ratajach i ograniczony jest od południa ulicą Hetmańską i rondem Starołęka, od zachodu terenami nadwarciańskimi, od północy os. Piastowskim, a od wschodu obejmujący fragment ulicy L. Zamenhofa.

Powierzchnia tego obszaru wynosi ok. 19 ha.

Dla przedmiotowego obszaru brak jest obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Szczegółowy przebieg granicy projektu mpzp przedstawiono na załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 46 ust. 2 przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają również zmiany planów miejscowych.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „*sporządza projekt planu miejscowego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko, o ile jest wymagana*”.

Projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają konsultacjom społecznym.

1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Stosownie do wymogu art. 53 ust. 1 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i art. 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem WOO-III.411.374.2023.PW.1 z dnia 06.10.2023 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem NS.9022.3.2023.KL z dnia 27.09.2023 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wydz. Mat.-Przyr., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Lewińska J., Zgud K., Baścik J., Wiatrak W., *Klimat obszarów zurbanizowanych*, Instytut Gospodarki Przestrzennej I Komunalnej, Warszawa 1990,
- Lewińska J. red., *Klimat miasta Vademecum urbanisty*, Instytut Gospodarki Przestrzennej I Komunalnej Oddział w Krakowie, Kraków 1991,
- Seneta W. Dolatowski J., *Dendrologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997,
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2013.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna w skali 1: 1000,
- Baza danych glebowych, WODGiK, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań,
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., 2004,
- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, 1990,
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Główny Użytkowy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (wersja cyfrowa),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, Pierwszy Poziom Wodonośny, w skali 1:50 000, ark. 471-Poznań, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (wersja cyfrowa),
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania – Mapy serii geologiczno-inżynierskich na głębokościach 1 m, 2 m, 4 m, 5 m w skali 1:10 000, Mapa gruntów antropogenicznych w skali 1:10 000, Mapa warunków budowlanych na głębokości 2 m p.p.t. w skali 1:10 000, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej w skali 1:10 000, arkusz Poznań – Rataje N-33-130-D-d-2, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2013-2017 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647),

- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2024 r. poz. 255),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Fortyfikacje w Poznaniu (PLH300005) (Dz. U. z 2022, poz. 2177),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335),
- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20 lipca 2020 r., poz. 5956),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.UE.L.2001.197.30),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7 – Dyrektywa Siedliskowa.

<u>Dokumenty, inne dostępne opracowania:</u>

- Opracowanie Ekofizjograficzne na potrzeby Planu Ogólnego Miasta Poznania, MPU, Poznań 2024 r.,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, Lis J., Pasieczna A., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2005,
- Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania - narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej. Praca zbiorowa, red. Kaczmarski M., Pędziwiatr K., Kaczmarek J. Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013, 2014,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, zespół pod kierunkiem Musiatewicza M., Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, PGiGF „Geoprojekt" Sp. z. o.o, Warszawa, sierpień 2007,
- Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT" Sp. z o.o., Warszawa 2000,

- Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030 (Uchwała Nr XII/215/IX/2024 Rady Miasta Poznania z dnia 03-12-2024 zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania),
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim, Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Poznań kwiecień 2025,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXXVIII/11670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.,
- Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych organicznych i nieorganicznych – monitoring jakości wód podziemnych, 2024, https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2024.html.

Inne źródła:

- wizja terenowa (lipiec 2025 r.)
- https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/pms
- http://baza.pgi.gov.pl/
- http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
- http://mapy.geoportal.gov.pl
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ

Informacje uzyskane z powyższych materiałów oraz obserwacje zebrane podczas wizji terenowych pozwoliły na przedstawienie obecnego sposobu i stanu zagospodarowania obszaru oraz jego najbliższego otoczenia. Pozwoliły również na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru – w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie powyższych materiałów określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, jakości wód i klimatu akustycznego. Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu planu oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz stopień szczegółowości ustaleń projektu planu miejscowego. Ze względu na ogólny charakter zapisów planu (nie zawierającego konkretnych rozwiązań realizacyjnych poszczególnych inwestycji, a jedynie przypisującego terenom określone cechy i funkcje) brak tu jest ścisłych informacji o charakterze ilościowym, a prognoza ma charakter jakościowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w południowo-wschodniej części Poznania, na Ratajach i ograniczony jest od południa ulicą Hetmańską i rondem Starołęka, od zachodu terenami nadwarciańskimi, od północy os. Piastowskim, a od wschodu fragmentem ulicy L. Zamenhofa. Jego powierzchnia wynosi ok. 19 ha.

Na obszarze zlokalizowanym po północnej stronie ul. Rataje występuje głównie zabudowa usługowa w postaci: salonu meblowego „Bodzio", dyskontu spożywczego marki „Lidl", stacji paliw Orlen, czy zakładu remontowo - budowlanego Spółdzielni Mieszkaniowej Osiedle Młodych (Osiedle Piastowskie 117). Znaczną część tego obszaru zajmują grunty po dawnej fabryce urządzeń

mechanicznych H. Cegielskiego W-5, gdzie obecnie występują nieliczne pustostany, gdyż większość dawnego zainwestowania została już rozebrana. Teren ten jest aktualnie ogrodzony i niedostępny.

W północno-zachodniej części obszaru opracowania, na Osiedlu Piastowskim nr 120, zlokalizowany jest również apartamentowiec „Pelikan", złożony z dwóch przecinających się brył – niższa z nich ma dziewięć kondygnacji, a wyższa dwanaście. Budynek ten otoczony jest od północy i zachodu zwartą zielenią wysoką porastającą krawędź zbocza doliny Warty.

Najcenniejsze zadrzewienia znajdują się natomiast na prywatnym terenie o charakterze parkowym, położonym przy ul. L. Zamenhofa 142, stanowiącym pozostałość po dawnej cegielni. Występujący tu starodrzew reprezentują przede wszystkim okazałe kasztanowce, dęby, robinie akacjowe, czy klony. Na terenie tym znajduje się również zabytkowy dawny budynek administracyjno-gospodarczy zaadaptowany na cele mieszkalne. Architektura obiektu nawiązuje do dworów wielkopolskiego ziemiaństwa. Spośród pozostałości dawnej cegielni do dziś zachował się również ceglany, zabytkowy budynek gospodarczy, zlokalizowany przy samej ul. Rataje (po jej północnej stronie).

W części analizowanego obszaru położonej po południowej stronie ul. Rataje znajdują się: Dom Pomocy Społecznej (oddział DPS w Poznaniu przy ul. Konarskiego 11/13), budynek mieszkalny wielorodzinny – blok mieszkalny, Zespół Szkół Samochodowych im. inż. Tadeusza Tańskiego (w skład którego wchodzi Technikum Samochodowe w Poznaniu, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 9 w Poznaniu, Branżowa Szkoła II Stopnia nr 3 w Poznaniu oraz Liceum Akademickie Linde.edu.pl), warsztat samochodowy i Stacja Kontroli Pojazdów należąca do Zespołu Szkół Samochodowych, a także Toyota Regionalne Centrum Szkoleniowe Poznań i Suzuki Matsuoka Poznań - Salon i Autoryzowany Serwis.

W południowo-zachodniej części analizowanego obszaru znajduje się również sześciokondygnacyjny budynek biurowy, którego bryła składa się z 3 kompozycyjnie spójnych elementów: z zasadniczego elementu budynku w formie sześcianu z częściowym przeszkleniem strukturalnym fasady, ekranu akustycznego oraz zwieńczającego całość dachu, przez co biurowiec stał się charakterystycznym elementem przestrzennym w strukturze otoczenia.

Najwyższym budynkiem analizowanego obszaru jest, położony przy ul. Rataje 166, nowoczesny, 18-kondygnacyjny budynek mieszkalno-usługowy ATAL Warta Towers. Parter budynku zaprojektowano w kształcie odwróconej litery P z wydzielonym wewnątrz patio, natomiast wyższe kondygnacje ukształtowane zostały na planie litery U. Bryła składa się z trzech wyodrębnionych kompozycyjnie modułów. Charakterystyczne dla budynku są szczelinowe rozcięcia, skośne płaszczyzny oraz obniżona środkowa część.

Spośród terenów komunikacji w granicach opracowywanego projektu znajdują się: odcinek ulicy L. Zamenhofa, stanowiącej element II ramy komunikacyjnej – drogi głównej ruchu przyspieszonego, będącej obwodnicą śródmieścia Poznania, wspomniana już ul. Rataje, a także drogi wewnętrzne i parkingi naziemne.

Obszar opracowania jest uzbrojony w podstawowe sieci infrastruktury technicznej, w tym: sieć wodociągową, kanalizację sanitarną, kanalizację deszczową, gazociągi średniego ciśnienia, ciepłociągi rozdzielcze i linie kablowe średniego napięcia. Spośród sieci magistralnych przez analizowany obszar przebiegają natomiast: kolektor kanalizacji sanitarnej, kolektor kanalizacji deszczowej, magistrala ciepłownicza nadziemna i podziemna oraz magistrala wodociągowa.

Otoczenie obszaru opracowania mpzp od strony północnej, wschodniej i południowej stanowią tereny całkowicie zurbanizowane. Od strony północnej analizowany obszar graniczy z zabudową blokową Osiedla Piastowskiego, natomiast od strony wschodniej – z terenami osiedli Rzeczypospolitej i Armii Krajowej. Od strony zachodniej obszar opracowania graniczy z terenami zieleni Parku nad Wartą, a od południa – bezpośrednio z ul. Hetmańską.

2.2. Geomorfologia, rzeźba terenu

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski[1] obszar projektu planu w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w obrębie mezoregionu Poznański Przełom Warty (315.52)[2], który oddziela Pojezierze Poznańskie (315.51) od Pojezierza Gnieźnieńskiego (315.54) oraz stanowi łącznik pomiędzy Pradoliną Warciańsko-Odrzańską na południu a Pradoliną Toruńsko-Eberswaldzką na północy. Mezoregion Poznański Przełom Warty stanowi część makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5).

Poznański Przełom Warty stanowi odcinek doliny Warty o przebiegu południkowym, powstały na skutek przekształcenia rynny lodowcowej w głęboko (niekiedy) wciętą dolinę rzeczną w wyniku odpływu wód roztopowych lądolodu północnopolskiego. Jej dno znajduje się na wysokości 45 m n.p.m., szerokość w okolicach śródmieścia i Starego Miasta wynosi do 4 km, natomiast w kierunku północnym zwęża się (do ok. 1,5 km w rejonie Umultowa). Cechą typową tej struktury jest obecność poziomów terasowych, powstałych w czterech fazach odwodnienia: glacjalnej, sandrowej, pradolinowej i holoceńskiej.

Przełomowy odcinek doliny Warty jest formą stosunkowo młodą, której kształtowanie rozpoczęło się w wyniku spływu wód roztopowych w czasie recesji lądolodu z linii moren czołowych w czasie stadiału poznańskiego[3].

Wysokości bezwzględne na terenie objętym projektem planu oscylują w granicach 63,53-71,03 m n.p.m. Widoczny jest również sukcesywny spadek obszaru opracowania w kierunku zachodnim, ku, oddalonej o ok. 180 m od zachodniej granicy opracowania, rzece Warcie.

2.3. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami przestawionymi w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”[4], budowa geologiczna obszaru projektu planu jest bardzo zróżnicowana. Na głębokości 1 m p.p.t. przeważającą część obszaru pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy niebudowlane, których miąższość sięga nawet 6 m. Na głębokości 2 m p.p.t. na przeważającej części obszaru występują plejstoceńskie lodowcowe grunty spoiste – gliny zwałowe zlodowacenia Warty, których udział wraz ze wzrostem głębokości znacząco zwiększa się, i na głębokości 3-6 m p.p.t pokrywają już w zasadzie cały analizowany obszar projektu planu miejscowego. Gliny zwałowe należą do gruntów spoistych skonsolidowanych i charakteryzują się korzystnymi warunkami budowlanymi. Fragmenty terenów położonych wzdłuż zachodniej granicy projektu mpzp pokrywają natomiast plejstoceńskie jeziorne grunty spoiste zbudowane z iłów, miejscami piasków, pyłów, pyłów ilastych oraz iłów pylastych. Utwory te zalicza się do gruntów nośnych ze względu na korzystne parametry fizyko-chemiczne.

Z punktu widzenia charakterystyki warunków budowlanych, analizowany obszar projektu planu charakteryzuje się w większości występowaniem warunków przeciętnych dla zabudowy, jedynie punktowo, na niewielkich fragmentach terenu, zostały one zaklasyfikowane jako ograniczone[5].

[1] Według najnowszego podziału z 2016 r., sporządzonego w ramach zlecenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, pod nazwą „Weryfikację przebiegu granic regionów fizyczno-geograficznych w formacie SHP (shapefile)”, realizowanego przez Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy, na podstawie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000) (http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/)

[2] bazagis.pgi.gov.pl

[3] Kaniecki A., *Poznań Dzieje miasta wodą pisane*, Wydawnictwo poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2004

[4] Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Rataje N-33-130-D-d-2

[5] j.w.

2.4. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych złóż kopalin[6], udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)[7], gruntów leśnych[8].

2.5. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej na analizowanym obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu pod powierzchniową warstwą gruntów antropogenicznych – (nasypów niebudowlanych) występują piaski gliniaste lekkie zalegające na glinach lekkich.

Negatywny wpływ na właściwości fizyczne i chemiczne gleb na terenach zurbanizowanych następuje głównie w wyniku uszczelnienia powierzchni oraz zastosowania materiałów budowlanych wpływających na naturalną przepuszczalność gruntów. W celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu przeznaczonego pod inwestycje, dokonuje się przemieszczenia mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne, takie jak np. piasek, żwir, cement. Zabiegi te powodują wzrost przepuszczalności i przyspieszenie tempa infiltracji w głąb profilu glebowego, co w istotny sposób wpływa na przyspieszenie tempa migracji zanieczyszczeń do wód gruntowych.

Zgodnie z „Atlasem geochemicznym Poznania i okolic”[9] gleby w obrębie obszaru opracowania charakteryzują się odczynem alkalicznym (pH 7,4–9,3).

2.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych (czy sztucznych) cieków i zbiorników wodnych.

Wody podziemne

Podobnie jak obszar całego Poznania, obszar projektu mpzp jest położony w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na Mapie hydrogeologicznej[10], obszar projektu mpzp znajduje w zasięgu jednostki 1cTr/I (trzeciorzędowe piętro wodonośne), w obrębie której głównym poziomem wodonośnym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków (drobnoziarnistych i mułkowatych) o średniej miąższości przekraczającej 40 m. Zwierciadło wody ma charakter napięty. Nadkład tego poziomu tworzą utwory słabo i bardzo słabo przepuszczalne (gliny morenowe, iły poznańskie o zmiennej miąższości), w związku z czym, stopień zagrożenia zanieczyszczenia głównego poziomu wodonośnego jest bardzo niski. Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego w obrębie analizowanego obszaru wynosi 50-100 m. Zasilanie poziomu mioceńskiego zachodzi na skutek przesączania się wody z poziomów czwartorzędowych, jak również (lokalnie) poprzez przypływy w oknach hydrogeologicznych.

[6] http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7
[7] https://geolog.pgi.gov.pl/
[8] https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy
[9] Lis J., Pasieczna A., PIG Warszawa 2005
[10] Mapa hydrogeologiczna w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

Powołując się na informacje przedstawione w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”[11], prawie na całym omawianym obszarze zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokościach w przedziale od 2 do 5 m p.p.t., jedynie na niewielkim fragmencie terenu, zlokalizowanym w południowo-zachodniej części projektu, wody gruntowe występują głębiej – od 5 do 10 m p.p.t.

Omawiany obszar opracowania znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Obszar projektu mpzp znajduje się również poza zasięgiem terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (0,2%, 1% i 10%), wskazanych na mapach powodziowych[12].

2.7. Szata roślinna

Mimo bezpośredniego sąsiedztwa południowego klina zieleni miasta Poznania, obszar objęty opracowaniem jest całkowicie przekształcony przez człowieka, w związku z tym nie występują na nim autogeniczne zbiorowiska roślinne. Na obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu szata roślinna reprezentowana jest więc przede wszystkim przez zieleń urządzoną, towarzyszącą terenom zabudowy usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenom komunikacji.

Najcenniejsza zieleń wysoka obszaru opracowania porasta zadrzewiony teren stanowiący pozostałość otoczenia dawnej cegielni, przylegający od północy do ul. Rataje. Na powierzchni ok. 1,0 ha występuje cenny starodrzew, o rozmiarach kwalifikujących do uznania za pomnik przyrody, złożony głównie z kasztanowców białych (*Aesculus hippocastanum*), dębów (*Quercus*), lip (*Tilia*) i wierzb (*Salix*). Teren ten stanowi własność prywatną, jest ogrodzony i nie ma do niego wstępu.

Na szczególną uwagę zasługuje również zachowana aleja lipowa ciągnąca się wzdłuż ul. Rataje, na odcinku na wysokości dawnego parku. Pomiędzy drzewami alejowymi występują także samosiewy takich drzew jak: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), topola włoska (*Populus nigra ‘Italica’*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*), czy topola osika (*Populus tremula*).

Liczne zadrzewienia występują również na terenie zajmowanym dawniej przez fabrykę urządzeń mechanicznych H. Cegielskiego W-5, a także w otoczeniu apartamentowca „Pelikan”. Gatunki drzew występujące najczęściej na tych terenach to: klon zwyczajny (*Acer platanoides*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), klon jesionolistny (*Acer negundo*), klon srebrzysty (*Acer saccharinum*), klon polny (*Acer campestre*). W mniejszej ilości występują takie gatunki jak: brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), robinia biała (*Robinia pseudoacacia*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), oliwnik wąskolistny (*Elaeagnus angustifolia*), jarząb pospolity (*Sorbus aucuparia*) oraz jesion pensylwański (*Fraxinus pennsylvanica*).

Spośród krzewów liściastych występujących na obszarze opracowania wymienić można natomiast takie gatunki jak: dereń rozłogowy (*Cornus sericea*), forsycja pośrednia (*Forsythia × intermedia*), wiciokrzew tatarski (*Lonicera tatarica*), berberys Thunberga (*Berberis thunbergii*), irga pozioma (*Cotoneaster horizontalis*), tawuła japońska (*Spirea japonica*), tawuła van Houtte’a (*Spiraea × vanhouttei*), tawuła dziurawcolistna (*Spirea hypericifolia*), pęcherznica kalinolistna (*Physocarpus opulifolius*).

Ważnym składnikiem lokalnej szaty roślinnej jest również zieleń przyuliczna, w tym zadrzewienia występujące wzdłuż ul. L. Zamenhofa, reprezentowane przez drzewa z takich gatunków jak: jarząb pospolity (*Sorbus aucuparia*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), klon zwyczajny (*Acer platanoides*), klon jesionolistny (*Acer negundo*), lipa drobnolistna, klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), wiąz szypułkowy. Wśród niższej roślinności można zauważyć: oliwnik wąskolistny (*Elaeagnus angustifolia*), śliwę tarninę (*Prunus spinosa*) oraz głóg jednoszyjkowy. Wzdłuż drogi wewnętrznej, przebiegającej w bezpośrednim sąsiedztwie Zespołu Szkół Samochodowych oraz budynku ATAL Warta Towers, rosną natomiast wierzby płaczące 'Chrysocoma' (*Salix* × *sepulcralis* 'Chrysocoma'), lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), topola włoska (*Populus nigra L. 'Italica'*), świerk pospolity (*Picea abies*) oraz cisy (*Taxus baccata*).

[11] Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej, skala 1:10 000, arkusz Poznań – Rataje N-33-130-D-d-2, Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, PIG-PIB, Program Geozagrożenia i Geologia Inżynierska, Warszawa, 2017 r.

[12] Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, PGW Wody Polskie, 2020 r.

Na obszarze objętym opracowaniem nie stwierdzono występowania gatunków flory rzadkich, zagrożonych wyginięciem ani takich, które wymagałyby ochrony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.

Podsumowując, analizowany obszar charakteryzuje się wysokim stopniem przekształcenia naturalnych ekosystemów, a obecne na nim kompleksy biocenotyczne stanowią zbiorowiska roślinne pochodzenia antropogenicznego. Roślinność tego obszaru jest typowa dla terenów zurbanizowanych, co odzwierciedla silny wpływ działalności człowieka na lokalną szatę roślinną, niemniej z uwagi na obecność zieleni wysokiej w tym cennego starodrzewu, należy dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni została zachowana i podlegała ochronie.

2.8. Świat zwierzęcy

Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu z uwagi na obecne zagospodarowanie, czyli istniejącą zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, liczne obiekty usługowe oraz sieć komunikacyjną, nie stanowi atrakcyjnego siedliska dla dzikiej fauny, mimo bezpośredniego sąsiedztwa i łatwej dostępności do terenów południowego klina zielni miasta Poznania. Należy tu wspomnieć, że południowy klin zieleni miasta Poznania stanowi fragment korytarza ekologicznego o randze krajowej (obszar poznański Warty – 25K) w Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET PL[13].

Sposób zagospodarowania obszaru opracowania sprzyja występowaniu mało wymagającym gatunkom fauny, a więc głównie bezkręgowcom, mięczakom lądowym i ptakom. Spośród bezkręgowców wymienić tu można występującego na obszarach zieleni porośniętych różnymi trawami pasikonika zielonego *(Tettigonia virdissina)*, wiele gatunków szarańczaków *(Acridoidea)*, skorka pospolitego *(Forficula auricularia)*, kowala bezskrzydłego *(Pyrrhocolis apterus)*, biedronkę siedmiokropkę *(Coccinella septempunctata)* oraz niektórych przedstawicieli rzędu błonkoskrzydłych *(Hymenoptera)*, m.in. trzmieli *(Bombus)*. W sezonie wiosennym i letnim kwitnące krzewy i drzewa stanowią źródła pokarmu dla owadów zapylających.

Na terenach objętych nieregularnymi zabiegami pielęgnacyjnymi, gdzie w naturalny sposób gromadzą się obumierające części roślin, istnieją dogodne warunki do życia dla mięczaków lądowych, takich gatunków jak: ślimak ogrodowy *(Cepaea hortensis)*, ślimak gajowy *(Cepaea nemoralis)*, ślimak przydrożny *(Helicela obvia)* oraz winniczek *(Helix pomeratia*).

Dość liczne owocujące krzewy i drzewa ozdobne oraz często występująca na wielu drzewach jemioła pospolita *(Viscum album)* są atrakcyjnymi źródłami pokarmu dla ptaków gniazdujących na analizowanym terenie, jak również tych gniazdujących na terenie Parku Nad Wartą oraz ptaków okresowo pojawiających się w mieście. Do takich gatunków, obserwowanych na osiedlowych terenach zieleni, zwłaszcza tych najbliższych nadwarciańskiej skarpie, należą między innymi: jemiołuszka *(Bombycilla garrulus)*, kos *(Turdus merula)*, sójka *(Garrulus glandarius)*, zięba *(Fringilla coelebs)*, sikorka bogatka *(Parus mjaor)* i kwiczoł *(Turdus pilaris)*.

Tereny zurbanizowane charakteryzują się występowaniem gatunków synantropijnych awifauny, takich jak: sierpówka *(Streptopelia decaocto)*, gołąb miejski *(Columba livia f. urbana)*, sroka *(Pica pica)*, wróbel zwyczajny *(Passer domesticus)* oraz jerzyki *(Apus apus)*. Obecność i łatwa dostępność do śmietników osiedlowych przyciąga gatunki takie jak: kawka zwyczajna *(Coloeus monedula)*, wrona siwa *(Corvus cornix)*, czy mewa śmieszka *(Larus ridibundus).*

Z informacji wskazanych w „Atlasie rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania”[14] wynika, że tereny objęte granicami projektu mpzp pozostają w zasięgu migracji rodzimych gatunków płazów, takich jak: żaba trawna *(Rana temporaria)* i żaba zielona [w skład grupy żab zielonych wchodzą: żaba śmieszka *(Pelophylax ridibundus)*, żaba jeziorkowa *(Pelophylax lessonae)* i żaba wodna

[13] wielkoprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu

[14] Kaczmarski M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Konieczna P, Piasecka M., Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej – etap II, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2014

(Pelophylax kl. esculentus)], które to przemieszczają się ze zlokalizowanego w niedalekim sąsiedztwie, na obszarze Parku nad Wartą zbiornika wodnego.

Na omawianym terenie ssaki reprezentowane są głównie przez gatunki niewielkich rozmiarów (które upodobały sobie bliskie sąsiedztwo ludzi), takie jak: mysz polna *(Apodemus agrarius)*, mysz domowa *(Mus musculus)* i szczur wędrowny *(Rattus norvigus)*.

2.9. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś, 1994) obszar całego Poznania należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Poznań zlokalizowany jest w strefie klimatu umiarkowanego, na obszarze przejściowym od klimatu morskiego do kontynentalnego. Przemienne przenikanie się mas napływającego powietrza, pochodzenia oceanicznego z zachodu oraz kontynentalnego ze wschodu, wpływa na dużą zmienność stanów pogody w mieście. Najczęściej zauważa się napływ powietrza polarno-morskiego, które w lecie powoduje zachmurzenie i częste opady atmosferyczne, natomiast w zimie przyczynia się do ocieplenia i odwilży. Rzadziej obserwuje się napływ powietrza polarno-kontynentalnego, powodującego pogodę słoneczną latem oraz mroźną zimę[15].

Na terenie miasta Poznania występują głównie wiatry z kierunku zachodniego oraz południowo-zachodniego. Średnia roczna prędkość wiatru w 2023 r. wyniosła 3,89 m/s. Z analiz dotyczących wielolecia 1990-2022[16] wynika z kolei, że bardzo silne porywy wiatru, przekraczające 17 m/s, występowały średnio 10 dni w roku. Najbardziej wietrznym rokiem w badanym wieloleciu był rok 2002, kiedy odnotowano 20 dni z bardzo silnymi porywami wiatru. Najmniej przypadków zanotowano w 1996 r. (2 dni).

Wartości średniej rocznej temperatury powietrza w Poznaniu w wieloleciu 1990-2022 wahały się od 7,0°C w 1996 r. do 11,1°C w 2019 r. Średnia roczna temperatura w analizowanym wieloleciu wyniosła 9,4°C i obserwowany jest dodatni trend tego wskaźnika.

W 2023 r., w odniesieniu do wskazanej powyżej normy wieloletniej 1991-2020 (9,4°C), średnia temperatura powietrza w Poznaniu była wyższa o 1,4°C. Najcieplejszym miesiącem w 2023 roku w Poznaniu był lipiec (średnia temperatura wyniosła 20,5°C), a najzimniejszymi – luty i grudzień (odpowiednio 2,2 i 2,7°C). Najwyższą dobową temperaturę w Poznaniu odnotowano w lipcu – 34,3°C. Wartości powyżej 30°C były notowane także w czerwcu i sierpniu. Najchłodniej było w lutym (-8,4°C) i grudniu (-12,2°C).

Suma opadów atmosferycznych w 2023 r. w Poznaniu wyniosła 710,5 mm. Natomiast w wieloleciu 1990-2022 średnia roczna suma opadów wyniosła 534 mm. Najwyższa roczna suma opadów w ww. wieloleciu wyniosła 715 mm i wystąpiła w 2010 r., natomiast najniższa wyniosła 355 mm i wystąpiła w 1992 r. Średnia roczna suma opadów w Poznaniu wykazuje nieznaczny trend malejący. W przebiegu rocznym wyraźnie zaznacza się maksimum opadów w lipcu (ze średnią 80,87 mm), minimum natomiast w kwietniu – 29,01 mm.

Okres wegetacyjny[17] w rejonie miasta Poznania należy do jednych z najdłuższych w kraju. Przez długi czas okres ten wynosił ok 220 dni. Jednak w ostatnich latach, wraz ze zmianami klimatu, obserwuje się w Polsce wydłużanie okresu wegetacji roślin. Obecnie, zgodnie z danymi z Atlasu klimatu Polski (1991–2020)[18], średnia długość okresu w Polsce wynosi 224 dni, natomiast w rejonie Poznania już ok 230 dni.

Z uwagi na lokalizację obszaru projektu planu w bliskim sąsiedztwie rzeki Warty, analizowany obszar wyróżnia swoisty mikroklimat. Powierzchnie wodne stanowią specyficzny akcent klimatotwórczy miasta. Wpływ rzeki na klimat miasta ocenia się jako znaczący w najbliższym jej

[15] Program ochrony środowiska dla miasta Poznania do 2030 roku, (Uchwała Nr XCIV/1817/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 5 grudnia 2023 r. *w sprawie Programu ochrony środowiska dla miasta Poznania do 2030 roku*)

[16] Projekt aktualizacji Planu adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030, Załącznik nr 2 Obserwowane zmiany warunków klimatycznych, Urząd Miasta Poznania, Wydział Klimatu i Środowiska, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, lipiec 2024 r.

[17] Okres ze średnią dobową temperaturą powietrza >5,0°C.

[18] Bogucki Wydawnictwo Naukowe, redakcja naukowa: Arkadiusz M. Tomczyk, Ewa Bednorz, Poznań 2022

sąsiedztwie. Powierzchnia wodna rzeki podczas dnia może zmniejszać lub redukować wyspę ciepła pod warunkiem, że temperatura wody jest niższa od temperatury powietrza. Może też hamować przemieszczanie się niskich prądów powietrza przez terytorium miasta, prostopadłych do kierunku doliny. Rola rzeki w klimacie miasta przejawia się również w reżimie opadowym, powodując znaczne obniżenie sum opadów w zasięgu jej oddziaływania. Wpływ ten jest związany z lokalnym zanikiem lub ograniczeniem chwiejności atmosfery nad chłodniejszą od otoczenia powierzchnią wody. Ponadto, powierzchnie wodne stanowią kontrast termiczny w stosunku do pozostałych powierzchni lądowych, powodując ożywienie mikrocyrkulacji w obrębie zabudowy.

2.10. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza w granicach projektu planu w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu mają liniowe źródła emisji tj.: ul. Hetmańska – droga publiczna klasy głównej ruchu przyspieszonego oraz ul. L. Zamenhofa – droga publiczna klasy głównej.

Do głównych zanieczyszczeń emitowanych przez ruch drogowy należą: tlenki azotu (NO_x), tlenki węgla (CO_x), węglowodory alifatyczne i aromatyczne WWA (benzen, benzoalfapiren, toluen, formaldehyd). Skutkiem ruchu samochodowego jest również emisja bardzo szkodliwych pyłów zawieszonych PM różnych frakcji, powstających w wyniku ścierania opon oraz ścierania nawierzchni przez pojazdy. Największe emisje podczas spalania paliw w poruszających się pojazdach dotyczą dwutlenków azotu i to one decydują o wielkości ewentualnych przekroczeń emisji dopuszczalnej, w tym stężeń średniorocznych. Należy też podkreślić, że emisje liniowe, komunikacyjne, w odróżnieniu od sezonowej emisji powierzchniowej, ma charakter całoroczny. Poziom emisji zanieczyszczeń zależy w głównej mierze od czynników takich jak natężenie ruchu kołowego, jak i jego specyfiki.

Należy natomiast podkreślić, że wyniki wielu szczegółowych analiz stężeń zanieczyszczeń powietrza, prowadzonych na terenie Poznania w rejonie tras komunikacyjnych o podobnych parametrach i wskaźnikach natężenia ruchu pojazdów, w ramach ocen oddziaływania na środowisko realizacji inwestycji drogowych, wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji poza granicami pasa drogowego. Należy więc założyć, że również wzdłuż ww. ulic nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.

Na potrzeby określenia jakości powietrza atmosferycznego w granicach obszaru analizowanego projektu mpzp wykorzystano informacje zawarte w rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych stref, wykonywanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska[19]. Obszar objęty granicami analizowanego projektu mpzp znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez GIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2024 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO_2), dwutlenku siarki (SO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego PM2,5, pyłu zawieszonego PM10, benzo(α)pirenu B(a)P w PM10, ołowiu (Pb) w PM10, arsenu (As) w PM10, niklu (Ni) w PM10 i kadmu (Cd) w PM10.

Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2024 przedstawia poniższa tabela.

[19] Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2025 r.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2024 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	PM10	Pb (PM10)	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	BaP (PM10)	PM2.5
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2025 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki (dla stężenia 1-godzinnego i 24-godzinnego), dwutlenku azotu (1-godzinnego i średniorocznego), benzenu (średniorocznego), tlenku węgla (dla stężenia 8-godzinnego), pyłu zawieszonego PM10 (dla normy średniorocznej oraz dla stężenia 24-godzinnego) oraz poziomu docelowego ozonu, a także ołowiu, arsenu, kadmu oraz niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A[20]. W przypadku średniorocznego poziomu dopuszczalnego II fazy dla pyłu PM2.5 strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A1[21] (dla poziomu dopuszczalnego I fazy – do klasy A). Również w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 strefę aglomeracja poznańska w 2024 r. zaliczono do klasy A (w poprzednim roku również była to klasa A).

Ze względu na występowanie w latach ubiegłych w aglomeracji poznańskiej przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 oraz benzo(α)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W tym celu, zgodnie z wymogami ustawowymi, opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.[22],
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.[23],
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.[24],
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 26 października 2015 r.[25],
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM10 z dnia 24 czerwca 2019 r.[26].

Obecnie dla strefy aglomeracja poznańska obowiązuje Program Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.[27], opracowany z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Jego integralną część stanowi Plan Działań Krótkoterminowych (kod Programu PL3001PM10dBaPa_2018).

Podobnie jak w przypadku poprzednich dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości

[20] Klasy stref: A, C - klasy stref określane w wyniku rocznej oceny jakości powietrza, klasyfikacja podstawowa
[21] Klasy stref: A1, C1 - klasy stref dla pyłu zawieszonego PM2,5 określane w oparciu o poziom dopuszczalny dla fazy II
[22] Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny
[23] Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)
[24] Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)
[25] Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)
[26] Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)
[27] Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

- układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta,
- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wnętrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.11. Klimat akustyczny

Na obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu w obecnym zagospodarowaniu i użytkowaniu, opisanym w rozdziale 2.1. prognozy, występują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, pośród której znajdują się tereny usług podstawowych, funkcjonalnie powiązane z zabudową mieszkaniową, w tym m.in. teren usług edukacji, ale także teren usług zdrowia i pomocy społecznej, tereny zieleni urządzonej, czy parking. Ponadto w granicach opracowania znajdują się drogi publiczne, w tym odcinek ul. L. Zamenhofa, w której przebiega trasa tramwajowa oraz ul. Rataje, a także drogi wewnętrzne.

W stanie istniejącym tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny usług edukacji (szkoły ponadpodstawowe, czyli tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży) oraz teren usług pomocy społecznej (DPS) podlegają ochronie akustycznej w środowisku – na mocy przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska[28] oraz przepisów wykonawczych, czyli rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku[29].

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, powodowanego przez drogi samochodowe, w tym trasy tramwajowe, wyrażone wskaźnikami długookresowego średniego poziomu dźwięku L_{DWN} (w porze dzienno-wieczorno-nocnej) i L_N (w porze nocnej), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem – wynoszą aktualnie: w przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – $L^*_{DWN} = 68$ dB i $L^*_N = 59$ dB, a w przypadku terenów domów opieki społecznej, a także zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – $L^*_{DWN} = 64$ dB i $L^*_N = 59$ dB, odpowiednio w porze dzienno-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

Ocenę zagrożenia hałasem samochodowym i tramwajowym, w stanie istniejącym przeprowadzono na podstawie danych zobrazowanych w *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*[30]. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego i tramwajowego, wyrażone za pomocą wskaźników L_{DWN} i L_N, dla terenów objętych ochroną akustyczną w środowisku, zilustrowano na tle granic analizowanego projektu planu – w załączniku nr 2 dla hałasu samochodowego (od ul. L. Zamenhofa i od biegnącej poza obszarem opracowania ul. Hetmańskiej) oraz w załączniku nr 3

[28] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r., poz. 647)

[29] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

[30] *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022*

dla hałasu tramwajowego (od trasy biegnącej w ul. L. Zamenhofa oraz biegnącej poza obszarem opracowania ul. Hetmańskiej).

Ponieważ wykorzystana dokumentacja *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Poznania 2022* ilustruje zasięgi oddziaływania dla obserwatorów umieszczonych na wysokości 4 m nad poziomem terenu, warunki akustyczne na wyższych piętrach mogą różnić się od przedstawionych. Z uwagi na większe odległości od źródeł hałasu, poziomy dźwięku mogą być niższe. Niemniej, odczuwalne wrażenie uciążliwości akustycznej będzie gorsze – z uwagi na większy na wyższych wysokościach wpływ oddziaływania źródeł zagrożeń akustycznych, rozmieszczonych dalej od osiedla – od analizowanych źródeł hałasu samochodowego, czyli wyższe tło akustyczne w środowisku.

Z analizy plansz zamieszczonych na załączniku nr 2 wynika, że hałas samochodowy nie przekracza dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, terenów domów opieki społecznej, a także terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej, na wysokości 4 m od poziomu terenu na całym analizowanym obszarze projektu planu.

Załącznik nr 2 nie zawiera informacji o oddziaływaniu akustycznym hałasu samochodowego od pozostałych ulic zlokalizowanych w obszarze projektu planu, czyli od ulicy Rataje oraz pozostałych wewnętrznych ulic osiedlowych. Obecnie nie stwierdza się jednak zagrożeń akustycznych w środowisku, związanych z ruchem samochodowym w wewnętrznej części obszaru opracowania.

Z analizy plansz na załączniku nr 3, ilustrujących zasięgi oddziaływania hałasu tramwajowego w porze dzienno-wieczorno-nocnej i porze nocnej wynika, że hałas tramwajowy również nie przekracza dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, terenów domów opieki społecznej, a także terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży w porze dzienno-wieczorno-nocnej oraz w porze nocnej.

Hałas tramwajowy jest znacząco niższy od hałasu samochodowego, co powoduje, że całkowity hałas komunikacyjny z analizowanych ulic nie jest zauważalnie dla człowieka wyższy niż omówiony wyżej hałas samochodowy. Nie oznacza to jednak, że hałas tramwajowy nie jest słyszalny na przedmiotowym terenie – szczególnie w porze nocnej – na terenach położonych bezpośrednio przy ul. L. Zamenhofa i ul. Hetmańskiej.

Ponadto, na obszarze projektu mpzp oraz w jego biskim sąsiedztwie nie są zlokalizowane zakłady przemysłowe, zatem *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022* nie wykazuje oddziaływania hałasu przemysłowego na obszar opracowania od tego typu źródeł hałasu

Podobnie, na terenie projektu mpzp nie stwierdza się występowania źródeł uciążliwości akustycznych, związanych z występowaniem usług czy innych źródeł hałasu, chociaż zakłócenia takie mogą występować.

Hałas lotniczy, związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica oraz Poznań-Krzesiny, a także hałas kolejowy – na podstawie informacji zawartych w aktualnej *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022* – również nie obejmują granic obszaru projektu planu.

2.12. Jakość wód

Wody powierzchniowe

W granicach przedmiotowego obszaru nie występują wody powierzchniowe. Należy natomiast podkreślić, że cały obszar położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999).

Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”[31] JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999) stanowi silnie zmienioną część wód (SZCW), dla której brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych oraz brak alternatyw dla

[31] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz.335)

pełnionych funkcji. Zgodnie z ww. opracowaniem wskazana JCWP posiada słaby potencjał ekologiczny i prezentuje zły stan wód.

Wśród rodzajów presji determinujących stan wód w obrębie JCWP wskazano: presje troficzne [główne źródło - odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)] oraz presje hydromorfologiczne [główne źródło - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne].

Celem środowiskowym dla JCWP Warta od Kopli do Wełny jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra), zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego) i dobrego stanu chemicznego. Jej wody są zagrożone niespełnieniem ww. celów środowiskowych.

Zgodnie z oceną stanu wód powierzchniowych, przeprowadzoną w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie badań w punkcie pomiarowo-kontrolnym Warta - Gołaszyn[32], JCWP Warta od Kopli do Wełny została następująco skwalifikowana:

- w klasie elementów biologicznych – 4 (2023 r.), -
- w klasie elementów fizykochemicznych – >2 (2023 r.),
- klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego – brak danych (2023 r.),
- ocena stanu jcwp – brak danych (2023 r.).

Badania dotyczące jakości wód powierzchniowych w obrębie JCWP Warta od Kopli do Wełny za rok 2024 prowadzone były jedynie pod kątem elementów fizykochemicznych, gdzie przedmiotowa JCWP osiągnęła klasę 1[33].

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posiłkowano się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Obszar całego miasta Poznania zlokalizowany jest w zasięgu JCWPd nr 60 (PLGW600060).

Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowych na analizowanym terenie oraz w granicach administracyjnych miasta, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego – zebrane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2024 r.[34] dla wybranych punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego kształtują się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1, 3), Głęboczek (nr 2566), Mosina (nr 2615), Kalwy (nr 1278), Buk (nr 91279) i Pecna (nr 1495) – stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Pobiedziska (nr 2547), Borówiec (nr 1224) i Gruszczyn (2564), stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czerlejnko (nr 2549), Borówiec (nr 5), Biskupice (1258) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”[35], celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te w zakresie oceny ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego są zagrożone ilościowo i chemiczne.

[32] „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela” oraz „Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2023”, https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88

[33] „Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2024”, https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88

[34] https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2024.html

Według danych z roku 2016[36], stan chemiczny wód JCWPd nr 60 oceniony został jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry. Dane z roku 2019 r. i 2022 wskazują na dobry stan chemiczny i ilościowy wód JCWPd nr 60.

2.13. Obszary cenne kulturowo

Na terenie objętym projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu (zgodnie ze wskazaniami Miejskiego Konserwatora Zabytków), przy ul. L. Zamenhofa 132, znajduje się zabytkowa kapliczka przydrożna p.w. św. Antoniego z 1889 r., wpisana do rejestru zabytków decyzją nr B 80 z dnia 30 czerwca 1976 r. Stanowi ona własność parafii p.w. Nawrócenia św. Pawła na os. Piastowskim 79. Położenie kapliczki, która nigdy nie zmieniała swojej lokalizacji, wskazuje na dawny przebieg głównej drogi w obrębie wsi Rataje.

Ponadto, przez analizowany obszar przebiegała dawniej linia Średzkiej Kolei Powiatowej, wpisanej do rejestru zabytków pod nr A318 decyzją z 8 sierpnia 1990 r., której elementy w postaci linii lub bocznic mogły zostać zachowane do dnia dzisiejszego, jednakże brak dostępu do dawnych zakładów HCP W-5 uniemożliwia weryfikację tej tezy.

Przy ul. Rataje 142 zlokalizowany jest budynek administracyjno-gospodarczy, zaadaptowany na cele mieszkalne, stanowiący pozostałość dawnej cegielni, wpisany do gminnej ewidencji zabytków Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiekt, kiedyś otoczony parkiem, rozciągającym się do dzisiejszej ul. L. Zamenhofa, jest jednym z nielicznych przykładów zabudowy pozostałej po wsi Rataje.

Pozostałość historycznego założenia dawnej cegielni stanowi również ceglany budynek gospodarczy zlokalizowany bezpośrednio po północnej stronie ul. Rataje oraz zachowany fragment założenia parkowego, otaczający ww. budynek. Rosnące tu drzewa częściowo mają parametry kwalifikujące je do uznania za pomnik przyrody, a ich wiek datować można na ponad 120 lat.

Ponadto na przedmiotowym obszarze zlokalizowane jest stanowisko archeologiczne AZP 53-28/96 – osadnictwo kultury przeworskiej.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie występują tereny objęte ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, pomnika przyrody, użytku ekologicznego, czy też stanowiska dokumentacyjnego.

Obszarem prawnie chronionym położonym najbliżej projektu planu jest użytek ekologiczny „Dębina I" (oddalony od niego o ok. 240 m), położony w kompleksie leśnym Dębina na lewym brzegu rzeki Warty, w południowym klinie zieleni miasta Poznania, graniczącym od północy z ul. Hetmańską, a od południa z kolejowym mostem Dębińskim. Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona fragmentów starego drzewostanu dębowego, stanowiącego pozostałość po dawnych, dębińskich lasach łęgowych rosnących w dolinie Warty, wraz z pozostałym starodrzewem i stawami. Zakres ochrony czynnej obejmuje:

- utrzymanie stosunków wodnych panujących w szuwarach, łęgach, olsach i na podmokłych łąkach – zapewniających zachowanie istniejących siedlisk,
- ochronę stwierdzonych stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków objętych ochroną prawną, w tym ochronę siedliska traszki grzebieniastej, której stanowisko obejmuje staw położony na działce nr 3/8 (u zbiegu ulic Hetmańskiej i Drogi Dębińskiej w Poznaniu); w celu zapewnienia

[35] IIaPGW, Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r w sprawie Planu Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023, poz. 335)

[36] https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html

i utrzymania właściwego stanu siedliska traszki grzebieniastej należy prowadzić zabiegi ochronne, w tym pielęgnacyjno-porządkowe w otoczeniu zbiornika, jak również utworzyć mikrosiedliska dla płazów na terenie użytku,
- zachowanie naturalnych układów przyrodniczych, zapobieganie dalszemu procesowi zubożania gleb,
- czynną ochronę zbiorowisk,
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, poprzez właściwe kształtowanie docelowych składów gatunkowych drzewostanów i składów upraw.

W stosunku do ustanowionego użytku ekologicznego zabrania się natomiast:
- niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Wskazane działania ochronne i zakazy ustalone dla ww. formy ochrony dotyczą działań podejmowanych w granicach samego użytku ekologicznego . Mając powyższe na uwadze, zakłada się, że realizacja ustaleń przedmiotowego projektu mpzp nie będzie powodować znaczących, negatywnych oddziaływań na ww. formę ochrony przyrody.

Obecności gatunków szczególnie cennych i rzadkich nie stwierdzono również w odniesieniu do przedstawicieli lokalnej fauny. Niemniej, część z pojawiających się na tych terenach gatunków zwierząt podlega ochronie gatunkowej (ścisłej lub częściowej) na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt[37]. W związku z powyższym, obowiązują wobec nich liczne zakazy, wymienione w §6 rozporządzenia, w tym m.in.: umyślnego zabijania, niszczenia siedlisk oraz ostoi, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkadzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących. Powyższe zakazy należy respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku.

Na obszarze projektu planu nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, takie jak: lasy, grunty rolne, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, obszary ciche w aglomeracji. Obszar jest

[37] Dz.U. 2022 poz. 2380

położony poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszarami ograniczonego użytkowania.

Jako istotny problem, mający znaczenie dla sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w granicach przedmiotowego obszaru, wskazać należy natomiast występowanie na części obszaru opracowania ograniczonych warunków gruntowych oraz położenie fragmentu projektu planu w obszarze zagrożonym ruchami masowymi ziemi.

Zgodnie z informacjami zawartymi w sporządzonym w 2016 r. opracowaniu pt.: „Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania” [38], pas terenu, o szerokości ok. 40 - 350 m, położony wzdłuż rzeki Warty, na jej prawym brzegu, od Berdychowa, poprzez Starołękę, aż po Marlewo, został zakwalifikowany do terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, które mogą się rozwijać na stropie iłów. Kryteriami, które zdecydowały o klasyfikacji analizowanego terenu jako potencjalnie zagrożonego ruchami masowym są warunki:

- geomorfologiczne – zbocza nachylone w kierunku rzeki, lokalnie strome,
- geologiczne – w podłożu zalegają iły serii poznańskiej, na których zalegają gliny morenowe zlodowacenia środkowopolskiego z przewarstwieniami piaszczystymi, w strefie powierzchniowej zalegają piaski wodnolodowcowe lub międzyglinowe,
- hydrogeologiczne i hydrograficzne – woda gruntowa oraz opadowa spływa w kierunku rzeki oraz antropogeniczne – zmiana zagospodarowania terenu w bliskim sąsiedztwie zbocza może spowodować dociążenie skarpy i lokalną utratę jej stateczności.

Wyżej wskazany teren zagrożony ruchami masowymi ziemi został zarejestrowany jako „Poznań zbocze Warty od Berdychowa do jeziora Czapnica teren nr 6”. Zasięg terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi w granicy projektu mpzp ilustruje załącznik nr 1.

Pojawienie się ruchu masowego jest uwarunkowane czynnikami naturalnymi, ale również czynnikami antropogenicznymi. Główną przyczyną naturalną, uruchamiającą osuwiska, są zjawiska meteorologiczno-hydrologiczne, przede wszystkim intensywne lub długotrwałe opady deszczu, połączone z powodziami i wzmożoną erozją boczną rzek oraz gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej wczesną wiosną. Trudność w prognozowaniu osunięć, ściśle związanych z opadami atmosferycznymi, wynika z nieregularności występowania zjawisk pogodowych. Katastrofalne opady mogą się pojawić raz na kilka, kilkanaście, kilkadziesiąt lub nawet kilkaset lat. Ich występowanie jest w praktyce nieprzewidywalne, można określić jedynie statystyczne prawdopodobieństwo ich wystąpienia.

Natomiast czynniki antropogeniczne, w przekonaniu autorów przytoczonego opracowania, są czynnikiem decydującym o możliwości występowania ruchów masowych na terenach miejskich. W karcie rejestracyjnej terenu nr 6 stwierdzono, że istnieje *„lokalnie zagrożenie utraty stateczności na skutek zmiany sposobu użytkowania terenu w pobliżu skarpy i jej istotnego dociążenia oraz, że na etapie realizacji dokumentacji geologiczno-inżynierskiej potrzeba obliczeń stateczności zbocza uwzględniających jej nowe zagospodarowanie”.* Z dokumentacji wynika, że potencjalnie rozwój ruchów masowych na terenie nr 6 może nastąpić na skutek czynników antropogenicznych typu: dociążenie naziomu zbocza, podcięcie krawędzi zbocza oraz nawodnienie gruntów na zboczu na skutek niewłaściwego odprowadzenia wód opadowych lub drenażowych. W przypadku nieprzemyślanej działalności ludzkiej możliwe jest wystąpienie lokalnych ruchów masowych.

Projekt planu w zasięgu obszaru zagrożonego ruchami masowymi ziemi wyznacza nowe tereny przeznaczone pod zabudowę, jednak z maksymalnie odsuniętymi liniami zabudowy od granicy obszaru, niemniej w przypadku realizacji nowych budynków mieszkalnych należałoby przyjąć przedstawiony poniżej, zalecany w ww. dokumentacji, tok postępowania w przypadku zmiany zagospodarowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Należy opracować dokumentację geologiczno-inżynierską, w której będą zamieszczone obliczenia stateczności zboczy uwzględniające przyszłe zagospodarowanie terenu i przewidywane obciążenie zbocza, oraz ocenić stateczność zbocza w dwóch wariantach: przy uwzględnieniu

[38] Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania, skala 1:10 000, Różański M., Nowak M., Nyćkowiak Z., Troć M., GT PROJEKT, Swadzim, listopad 2016 r.

dotychczasowego zagospodarowania terenu oraz po uwzględnieniu realizacji planowanej inwestycji. Wcześniej należy zaprojektować zakres rozpoznania warunków gruntowo-wodnych tak, aby uzyskane dane były wystarczające do obliczeń stateczności zbocza/skarpy. W dokumentacji geologiczno-inżynierskiej należy, zgodnie z obowiązującymi przepisami[39], przedstawić m.in: *„opis zjawisk i procesów geodynamicznych oraz antropogenicznych występujących w miejscu lokalizacji projektowanego obiektu budowlanego i jego sąsiedztwie oraz ocenę wielkości ich wpływu na projektowany obiekt budowlany i kartę rejestracyjną osuwiska lub kartę rejestracyjną terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi (…)*". W przypadku braku dostatecznych danych na etapie sporządzania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej wyżej opisane czynności należy wykonać na etapie sporządzania projektu geotechnicznego, który jest załącznikiem do projektu budowlanego.

Istotne jest to, by w toku sporządzania dokumentacji i stosownie do wyników badań, dokonywać wyboru odpowiedniego układu zabudowy lub zmiany zamierzonej lokalizacji zabudowy, czy też podjąć kompleksowe działania polegające na zastosowaniu odpowiednich technologii w odniesieniu do wzmacniania fundamentów, jak i samych konstrukcji budynków. W analizie możliwości inwestycyjnych należy też odpowiednio rozlokować zabudowę oraz zagospodarować otaczający ją teren. Kwestią najważniejszą jest odpowiednie odwodnienie obszaru przez wykonanie właściwego systemu odprowadzania wód gruntowych nawadniających materiał koluwialny zalegający w głębszych warstwach geologicznych. Poprzez uwzględnienie obciążenia gruntu i odpowiednie proporcje powierzchni utwardzonych do powierzchni przesiąkalnych – zapewniające stabilizacje warunków hydrogeologicznych terenu, możliwe jest zadbanie o to, by wszystkie ww. antropogeniczne oddziaływania nie stały się czynnikiem uruchamiającym negatywne zjawiska związane z ruchami masowymi ziemi.

Pewne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów powodują czynniki pozaśrodowiskowe, jakimi są magistralne sieci oraz obiekty infrastruktury technicznej. Istniejące sieci, zwłaszcza te o dużych parametrach, powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, wywołane koniecznością zachowania wolnych przestrzeni nad daną siecią lub urządzeniem technicznym. W przypadku analizowanego obszaru ograniczenia takie dotyczą przede wszystkim sieci magistralnych przebiegających przez analizowany obszar projektu mpzp, jak: kolektor kanalizacji sanitarnej, kolektor kanalizacji deszczowej, magistrala ciepłownicza nadziemna i podziemna oraz magistrala wodociągowa. Szerokości stref ochronnych ustalane są przez gestorów sieci i uzależnione są głównie od rodzaju i średnicy uzbrojenia. Stosownie do wniosków gestorów, ograniczenia polegają na zakazie lokalizacji zabudowy stałej i tymczasowej oraz zadrzewień nad sieciami oraz w pasach stref ochronnych niezbędnych do prawidłowego prowadzenia prac eksploatacyjnych.

Ponadto, wśród istotnych problemów ochrony środowiska, jakie dotyczą obszaru całego miasta Poznania – a tym samym również obszaru objętego granicami projektu mpzp – wskazać należy problemy związane z przekraczaniem dopuszczalnych poziomów stężeń bezno(a)pirenu w powietrzu atmosferycznym. Stąd też konieczne jest podejmowanie szeregu działań – w tym działań planistycznych – mających na celu ograniczenie lub też wyeliminowanie źródeł ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w tym zakresie. Cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, zostały wskazane w Programie Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska"[40].

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Sporządzenie mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu pozwoli określić przeznaczenie poszczególnych terenów i zasady ich zagospodarowania, w tym parametry i wskaźniki dla

[39] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. z 2016 poz. 2033)

[40] zatwierdzonym uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956)

projektowanej zabudowy, a także zaprojektować spójny układ komunikacyjny mogący obsłużyć zarówno istniejące, jak i nowe budynki.

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy ustalające: przeznaczenie poszczególnych terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej, wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, zasady modernizacji, rozbudowy i budowy: systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej, szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie mpzp ustalono:
1) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1MW i 2MW;
2) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-5MW-U;
3) tereny usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-6U;
4) teren usług zdrowia i pomocy społecznej, oznaczony na rysunku planu symbolem UZ;
5) teren usług edukacji, oznaczony na rysunku planu symbolem UE;
6) tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3ZP;
7) teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, oznaczony na rysunku planu symbolem KDR;
8) tereny dróg dojazdowych, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KDD;
9) teren komunikacji pieszo-rowerowej, oznaczony na rysunku planu symbolem KP;
10) tereny komunikacji drogowej wewnętrznej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KR;
11) teren parkingu, oznaczony na rysunku planu symbolem KOP;
12) tereny elektroenergetyki, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3IE.

W zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację budynków zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu, z dopuszczeniem przekroczenia tych linii o niewięcej niż 2 m przez takie części i elementy budynków, jak: okapy, gzymsy, balkony, tarasy, wykusze, schody, wiatrołapy, pochylnie oraz urządzenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, przy czym elementy te nie mogą wykraczać poza linie rozgraniczające terenów, wskazane na rysunku planu;
2) lokalizację dominant przestrzennych w strefach wskazanych na rysunku planu;
3) lokalizację akcentów urbanistycznych w strefach wskazanych na rysunku planu;
4) na terenach 1MW-U, 2MW-U i 1ZP lokalizację ciągów pieszych, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
5) na terenie 2U dopuszczenie lokalizacji ciągu pieszego, wskazanego orientacyjnie na rysunku planu;
6) dla terenów: MW, MW-U, U, UZ, UE, IE i KOP dostęp bezpośredni do dróg publicznych lub przez drogi wewnętrzne, a w przypadku jego braku dopuszcza się dostęp poprzez tereny sąsiednie posiadające dostęp do dróg publicznych, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń projektu planu;
7) dopuszczenie lokalizacji:

a) niewięcej niż jednej kondygnacji podziemnej na terenach zabudowy, przy czym kondygnacja podziemna nie może wykraczać poza linie rozgraniczające terenów, wskazanych na rysunku planu, z zastrzeżeniem ustaleń projektu planu,
b) dojść i dojazdów, z zastrzeżeniem ustaleń projektu planu,
c) ciągów pieszych, innych niż wskazane na rysunku planu, ciągów rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych,
d) plenerowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i wybiegów dla zwierząt,
e) naziemnych stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, z zastrzeżeniem ustaleń projektu planu,
f) na terenach 1U i UE powłok pneumatycznych i przekryć namiotowych,
g) na terenach: MW-U i U ogródków gastronomicznych, przy czym wysokość elementów stanowiących wyposażenie ogródka nie może być większa niż 3,5 m,
h) na terenach ZP toalet publicznych o wysokości niewiększej niż 3,5 m i powierzchni niewiększej niż 15 m^2;

8) dopuszczenie zachowania lub przebudowy:
a) na terenie 4U istniejącego budynku o innej funkcji niż ustalona planem,
b) na terenach: 3MW-U, 1U, 3U, 5U, 6U i UE istniejących budynków zlokalizowanych poza wyznaczonymi liniami zabudowy;
9) zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu w projekcie mpzp ustalono:
1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu;
2) nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
3) zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew, o których mowa w pkt 4;
4) zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
5) zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
6) w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu:
a) zagospodarowanie niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
b) dopuszczenie lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
c) zakaz lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
d) zakaz lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U;
7) w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
a) dopuszczenie lokalizacji budowli lub urządzeń, takich jak: rowy infiltracyjne, drenaże rozsączające, rowy i niecki retencyjne, ogrody deszczowe, stawy hydrofitowe, studnie chłonne, zielone dachy i ściany, zbiorniki retencyjne,
b) dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
c) dla terenów ZP zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
8) w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach:
a) zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
– dla terenów MW jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
– dla terenów MW-U jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, z zastrzeżeniem lit. b,
– dla terenu UE jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
– dla terenu UZ jak dla terenów domów opieki społecznej;

b) na terenach MW-U i U w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,
c) zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
d) dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;

9) dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej w projekcie mpzp ustalono:

1) ochronę przebiegu fragmentu śladu bocznicy Średzkiej Kolei Powiatowej, wskazanego na rysunku planu, poprzez:
   a) zaznaczenie w formie ciągu pieszego i zagospodarowanie zielenią na terenie 1MW-U,
   b) zaznaczenie w nawierzchni na terenie 1U;
2) na terenie KDR zachowanie kapliczki, wpisanej do rejestru zabytków decyzją nr B 80 z dnia 30 czerwca 1976 r., wskazanej na rysunku planu;
3) na terenie 3MW-U zachowanie budynków chronionych planem, wskazanych na rysunku planu, poprzez zachowanie wysokości, kompozycji elewacji, kątów nachylenia połaci dachowych oraz historycznych detali architektonicznych, z dopuszczeniem ich odtworzenia i uzupełnienia oraz z dopuszczeniem przebudowy i rozbudowy;
4) na terenach: 1MW, 2MW, 1MW-U, 5MW-U, 1U, 5U, 6U, UZ, UE, 1ZP, KDR, 1KR, 3KR i KOP uwzględnienie:
   a) obszarów obserwacji archeologicznej, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
   b) stanowisk archeologicznych o numerach AZP 53-28/96 i AZP 53-28/88, wskazanych na rysunku planu.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych ustala w projekcie mpzp ustalono nadanie spójnego charakteru oświetleniu oraz nawierzchniom w granicach poszczególnych terenów.

W zakresie granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa, w projekcie mpzp ustalono uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia w obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi, wskazanych na rysunku planu.

W zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy, w projekcie mpzp ustalono:

1) zakaz lokalizacji budynków na terenach: ZP, KDR, KDD, KR, KP i KOP, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń projektu planu;
2) uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z lokalizacji budowli infrastruktury technicznej, w tym wskazanych na rysunku planu: magistrali wodociągowej, kolektora sanitarnego, kolektora deszczowego oraz magistrali ciepłowniczej podziemnej i nadziemnej;
3) uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny,

przy czym ograniczenie wysokości dla powierzchni ograniczających przeszkody obejmuje również umieszczone na obiektach urządzenia;
4) uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wysokości wynikających z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych;
5) uwzględnienie ograniczeń dostępu terenów do drogi publicznej KDR, wynikających z klasy drogi, z wyłączeniem dostępu poprzez jezdnię dodatkową.

W zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej w projekcie mpzp ustalono:
1) dopuszczenie lokalizacji budowli infrastruktury technicznej;
2) dopuszczenie robót budowlanych w zakresie budowli infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego;
3) powiązanie budowli infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie do nich dostępu;
4) zachowanie ciągłości powiązań elementów budowli infrastruktury technicznej w granicy planu;
5) zakaz lokalizacji nowych napowietrznych budowli infrastruktury technicznej, z wyjątkiem tramwajowej sieci trakcyjnej;
6) dla terenów: MW, MW-U, U, UZ i UE dopuszczenie przeznaczenia uzupełniającego w postaci wydzielonych terenów elektroenergetyki, dla których ustala się:
   a) udział powierzchni biologicznie czynnej i udział powierzchni zabudowy odpowiednio jak dla terenu, na którym wydziela się dany teren elektroenergetyki,
   b) wysokość zabudowy niewiększą niż 3,5 m,
   c) dachy płaskie;
7) dla terenów: 2U, 3U i 5U dopuszczenie przeznaczenia uzupełniającego w postaci wydzielonych terenów stacji paliw płynnych, dla których ustala się:
   a) udział powierzchni biologicznie czynnej i udział powierzchni zabudowy odpowiednio jak dla terenu, na którym wydziela się dany teren stacji paliw płynnych,
   b) wysokość zabudowy niewiększą niż 10 m,
   c) dachy płaskie.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami 1MW i 2MW w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację budynków mieszkalnych wielorodzinnych;
2) dopuszczenie lokalizacji usług w parterach budynków mieszkalnych;
3) udział powierzchni zabudowy:
   a) na terenie 1MW niewiększy niż 35%,
   b) na terenie 2MW niewiększy niż 30%;
4) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%, przy czym na terenie 1MW co najmniej 10% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka;
5) nadziemną intensywność zabudowy:
   a) na terenie 1MW niemniejszą niż 0,3 i niewiększą niż 4,2,
   b) na terenie 2MW niemniejsza niż 0,2 i niewiększą niż 2,1;
6) wysokość zabudowy niewiększą niż 25 m i niewięcej niż 7 kondygnacji nadziemnych, przy czym na terenie 1MW w strefie akcentu urbanistycznego, wskazanej na rysunku planu, niewiększą niż 42 m i niewięcej niż 12 kondygnacji nadziemnych;
7) dachy płaskie;
8) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację budowli lub urządzeń infrastruktury technicznej, dojść i dojazdów:
   a) na terenie 1MW zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających,
   b) na terenie 2MW niemniejszą niż 2000 m^2.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1-5MW-U w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację budynków mieszkalnych wielorodzinnych lub budynków usługowych, lub budynków mieszkalno-usługowych;
2) zakaz lokalizacji garaży nadziemnych, z wyjątkiem strefy obniżonej zabudowy, wskazanej na rysunku planu;
3) zakaz lokalizacji stacji paliw płynnych, myjni, stacji kontroli pojazdów, warsztatów samochodowych, blacharni i lakierni;
4) dla terenu 4MW-U dopuszczenie zapewnienia placów zabaw i miejsc rekreacji na terenie 3ZP;
5) udział powierzchni zabudowy:
   a) na terenie 1MW-U niewiększy niż 25%,
   b) na terenach 2MW-U i 3MW-U niewiększy niż 30%,
   c) na terenach 4MW-U i 5MW-U niewiększy niż 35%;
6) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%, w tym co najmniej 10% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka;
7) nadziemną intensywność zabudowy:
   a) na terenie 1MW-U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 1,75, przy czym w strefie zwiększonej intensywności, wskazanej na rysunku planu, niewiększą niż 2,8,
   b) na terenach: 2MW-U i 3MW-U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 2,1,
   c) na terenie 4MW-U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 2,45,
   d) na terenie 5MW-U niemniejszą niż 0,34 i niewiększą niż 4,2;
8) wysokość zabudowy niewiększą niż 25 m i niewięcej niż 7 kondygnacji nadziemnych, przy czym:
   a) na terenach 1MW-U i 5MW-U w strefach dominant przestrzennych, wskazanych na rysunku planu, niewiększą niż 63 m i niewięcej niż 18 kondygnacji nadziemnych,
   b) na terenie 1MW-U w strefie obniżonej zabudowy, wskazanej na rysunku planu, niewiększą niż 5 m i niewięcej niż 1 kondygnację nadziemną,
   c) na terenie 3MW-U w strefie ograniczenia zabudowy, wskazanej na rysunku planu, niewiększą niż 10 m i niewięcej niż 2 kondygnacje nadziemne;
9) dachy płaskie;
10) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację budowli lub urządzeń infrastruktury technicznej, dojść i dojazdów:
   a) na terenie 1MW-U niemniejszą niż 2500 m^2,
   b) na terenie 3MW-U niemniejszą niż 2000 m^2,
   c) na terenach: 2MW-U, 4MW-U i 5MW-U zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1-6U w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację budynków usługowych;
2) zakaz lokalizacji;
   a) na terenie 1U zabudowy zamieszkania zbiorowego,
   b) na terenach: 1U, 4U i 6U stacji paliw płynnych, stacji kontroli pojazdów, warsztatów samochodowych, myjni, blacharni i lakierni,
   c) na terenach: 2U, 3U, 5U i 6U szpitali, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, zabudowy zamieszkania zbiorowego;
3) udział powierzchni zabudowy:
   a) na terenach 1U i 2U niewiększy niż 35%,
   b) na terenach: 3U, 4U i 5U niewiększy niż 30%,
   c) na terenie 6U niewiększy niż 40%;
4) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%;
5) nadziemną intensywność zabudowy:

   a) na terenach 1U i 2U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 0,7,
   b) na terenach: 3U i 5U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 0,6,
   c) na terenie 4U niemniejszą niż 0,1 i niewiększą niż 0,9;
   d) na terenie 6U niemniejszą niż 0,4 niewiększą niż 2,8;
6) wysokość zabudowy:
   a) na terenach: 1U-3U i 5U niewiększą niż 10 m i niewięcej niż 2 kondygnacje nadziemne,
   b) na terenie 4U niewiększą niż 12 m i niewięcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
   c) na terenie 6U w strefie akcentu urbanistycznego, wskazanej na rysunku planu, niewiększą niż 35 m i niewięcej niż 7 kondygnacji nadziemnych,
7) dachy o dowolnej geometrii;
8) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację budowli lub urządzeń infrastruktury technicznej, dojść i dojazdów:
   a) na terenie 1U niemniejszą niż 2500 m^2,
   b) na terenie 2U niemniejszą niż 4000 m^2,
   c) na terenach: 3U, 4U, 5U i 6U zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem UZ w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację domu pomocy społecznej;
2) dopuszczenie lokalizacji:
   a) budynków towarzyszących, związanych z przeznaczeniem terenu,
   b) budynków usługowych opieki zdrowotnej;
3) udział powierzchni zabudowy niewiększy niż 30%;
4) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%, w tym co najmniej 10% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka;
5) nadziemną intensywność zabudowy niemniejszą niż 0,2 i niewiększą niż 0,6;
6) wysokość zabudowy niewiększą niż 12 m i niewięcej niż 2 kondygnacje nadziemne;
7) dachy o dowolnej geometrii;
8) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację budowli lub urządzeń infrastruktury technicznej, dojść, dojazdów zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem UE w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację budynków usługowych – szkoły;
2) dopuszczenie lokalizacji:
   a) budynków usługowych – nauki, kultury,
   b) budynków towarzyszących, związanych z przeznaczeniem terenu,
   c) stacji kontroli pojazdów, warsztatów samochodowych,
   d) placów manewrowych,
   e) sportowo-rekreacyjnych obiektów budowlanych;
3) udział powierzchni zabudowy niewiększy niż 30%;
4) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%, w tym co najmniej 10% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka;
5) nadziemną intensywność zabudowy niemniejszą niż 0,2 i niewiększą niż 1,2;
6) wysokość zabudowy niewiększą niż 20 m i niewięcej niż 4 kondygnacje nadziemne;
7) dachy o dowolnej geometrii;
8) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, z wyłączeniem działek pod lokalizację budowli lub urządzeń infrastruktury technicznej, dojść i dojazdów, niemniejszą niż 8000 m^2.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1-3ZP w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację parku lub skweru;
2) uwzględnienie istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej;
3) zakaz lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów;
4) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 60%, w tym co najmniej 20% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka;
5) powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

W zakresie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: KDR, 1-3KDD w projekcie mpzp ustalono:
1) klasy dróg publicznych:
   a) na terenie KDR – drogę główną ruchu przyspieszonego,
   b) na terenach: 1-3KDD – drogi dojazdowe;
2) szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
3) lokalizację elementów zagospodarowania pasa drogowego.

W zakresie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem KP w projekcie mpzp ustalono:
1) szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
2) lokalizację ciągów pieszego i rowerowego, z dopuszczeniem ich zamiany na ciąg pieszo-rowerowy.

W zakresie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1-3KR w projekcie mpzp ustalono:
1) szerokość w liniach rozgraniczających, zgodnie z rysunkiem planu;
2) lokalizację drogi wewnętrznej wyposażonej w jezdnię lub jej fragment, z dopuszczeniem lokalizacji innych elementów zagospodarowania pasa drogowego.

W zakresie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem KOP w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację parkingu;
2) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%;
3) powierzchnię nowo wydzielanej działki budowlanej zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

W zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1-3IE w projekcie mpzp ustalono:
1) lokalizację obiektów stacji transformatorowych;
2) udział powierzchni zabudowy niewiększy niż 80%;
3) udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 20%;
4) nadziemną intensywność zabudowy od 0,1 do 0,8;
5) wysokość zabudowy niewiększą niż 5 m i niewięcej niż 1 kondygnacja nadziemna;
6) dachy płaskie;
7) powierzchnię nowo wydzielanej działki budowlanej zgodną z powierzchnią terenu w obrębie jego linii rozgraniczających.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przed wejściem w życie Planu ogólnego miasta Poznania, zapisy projektu planu miejscowego musiały

być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwalała plan miejscowy po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy było sporządzane w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, przyjętym uchwałą Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r., obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu znajdował się na terenie oznaczonym symbolem MW/U – teren przeznaczony pod zabudowę – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej. Znajdujący się w granicach projektu mpzp fragment ul. L. Zamenhofa znajduje się natomiast na terenie oznaczonym w Studium jako droga główna ruchu przyspieszonego kdGP2.

W projekcie uwzględniono kierunki przeznaczenia wskazane w nieobowiązującym już Studium. W strukturze funkcjonalno-przestrzenne projektu wskazano zatem tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i tereny zabudowy usługowej, towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, a więc tereny usług edukacji, usług zdrowia i pomocy społecznej oraz pozostałych usług. Wyznaczono również tereny zieleni urządzonej oraz tereny komunikacji drogowej i pieszej, a więc tereny niezbędne do prawidłowego funkcjonowania osiedla mieszkaniowego. Rozwiązania analizowanego projektu mpzp należy zatem uznać za zgodne z zapisami ww. Studium.

W trakcie trwania procedury planistycznej mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu uchwalono Plan ogólny miasta Poznania, zatwierdzony Uchwałą Nr XXIX/529/IX/2025 Rady Miasta Poznania z dnia 18 grudnia 2025 r. Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym[41], w dniu wejścia w życie Planu ogólnego miasta Poznania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania z 2023 r. utraciło moc. Po tej zmianie, biorąc pod uwagę konieczność dostosowania planu miejscowego do ustaleń planu ogólnego, dokonano niezbędnych korekt w projekcie planu.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu należy uznać za zgodne zarówno z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla analizowanego obszaru w nieobowiązującym już Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania z 2023 r., jak i z aktualnymi ustaleniami Planu ogólnego miasta Poznania z 2025 r.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego dla danego obszaru powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach dotyczących przeznaczenia poszczególnych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Brak planu miejscowego utrudnia również skuteczną ochronę lokalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów.

Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu stanowi przestrzeń całkowicie zurbanizowaną, obejmującą tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i tereny zabudowy usługowej, towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, a więc tereny usług edukacji, usług zdrowia i pomocy społecznej oraz pozostałych usług, a także tereny komunikacji, w obrębie której poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego uległy silnym antropogenicznym przekształceniom. Stąd też zakłada się, że nowe inwestycje budowlane – niezależnie od tego, czy będą prowadzone w oparciu o ustalenia planu miejscowego, czy też w oparciu o decyzje administracyjne (decyzje o warunkach zabudowy, decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego) – nie spowodują utraty terenów o szczególnej wartości przyrodniczej. Niemniej, zauważyć należy, że ewentualna realizacja nowego zagospodarowania osiedla, w tym lokalizacja nowej zabudowy, może być związana ze znacznym uszczupleniem powierzchni biologicznie czynnej, usunięciem części

[41] Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688).

występującej tu dotychczas zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej i usługowej, w tym zwłaszcza zieleni wysokiej, negatywnym oddziaływaniem na walory krajobrazowe osiedla, lokalnym pogorszeniem warunków przewietrzania, a więc pogorszeniem ogólnych warunków zamieszkania.

W przypadku odstąpienia od uchwalenia analizowanego projektu mpzp nie prognozuje się natomiast wystąpienia znaczących zmian w zakresie jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska, wynikających ze zmian dotychczasowych form zagospodarowania terenu. Przewiduje się, że obszar ten, niezależnie od obowiązywania ustaleń planu miejscowego, nadal będzie pełnił typowe miejskie funkcje, związane z funkcjonowaniem wielorodzinnego osiedla mieszkaniowego (wraz z towarzyszącymi mu budynkami usługowymi i zielenią) oraz obsługujących go terenów komunikacyjnych, a środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru w dalszym ciągu będzie poddawane działaniu wielu procesów, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych. Dalsze funkcjonowanie terenów zabudowanych i komunikacyjnych związane będzie z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, jak również generowaniem hałasu komunikacyjnego, zwłaszcza z położonej częściowo w granicach opracowania ul. L. Zamenhofa, czy z przebiegającej w bezpośrednim sąsiedztwie ul. Hetmańskiej. Funkcjonowanie terenów zurbanizowanych może być związane również z koniecznością prowadzenia prac modernizacyjnych, remontowych, czy też rozbudowy podziemnych sieci infrastruktury technicznej oraz elementów układu komunikacyjnego, co powodować może dalsze przeobrażenia warunków gruntowych.

Podsumowując, zaniechanie realizacji planu nie wpłynie znacząco na zmianę stanu środowiska analizowanego obszaru. Środowisko nadal podlegać będzie przemianom, zarówno naturalnym, jak i antropogenicznym (emisje substancji i hałasu, przeobrażenia warunków gruntowych itd.). Z uwagi na obecne zagospodarowanie analizowanego obszaru, nie przewiduje się znaczących zmian stanu środowiska, wynikających ze zmian form zagospodarowania poszczególnych terenów. Niemniej podkreślić należy, że analizowany obszar, mimo położenia w silnie zurbanizowanej części miasta, charakteryzuje się występowaniem w zagospodarowaniu zieleni wysokiej, w tym cennego starodrzewu, zarówno w już zainwestowanej części, jak i w części projektowanych przekształceń funkcjonalno-przestrzennych. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby możliwie największa część istniejącej zieleni została zachowana i podlegała ochronie, co może być trudne do zrealizowania bez ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu międzynarodowym oraz wspólnotowym, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Europejską Konwencję Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r., której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Cel realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez wprowadzenie ustaleń w zakresie: szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania

zabudowy oraz zagospodarowania terenów, a także zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, czy dziedzictwa kulturowego i zabytków np.:

- nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
- zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew chronionych planem;
- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
- zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
- w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu:
  - zagospodarowanie niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
  - dopuszczenie lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
  - zakaz lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
  - zakaz lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U;
- zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu,
- ochronę przebiegu fragmentu śladu bocznicy Średzkiej Kolei Powiatowej, wskazanego na rysunku planu, poprzez:
  - zaznaczenie w formie ciągu pieszego i zagospodarowanie zielenią na terenie 1MW-U,
  - zaznaczenie w nawierzchni na terenie 1U;
- na terenie KDR zachowanie kapliczki, wpisanej do rejestru zabytków decyzją nr B 80 z dnia 30 czerwca 1976 r., wskazanej na rysunku planu;
- na terenie 3MW-U zachowanie budynków chronionych planem, wskazanych na rysunku planu, poprzez zachowanie wysokości, kompozycji elewacji, kątów nachylenia połaci dachowych oraz historycznych detali architektonicznych, z dopuszczeniem ich odtworzenia i uzupełnienia oraz z dopuszczeniem przebudowy i rozbudowy.

- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1), stanowiącą o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10 i benzoalfapirenu, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie: dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązanie budowli infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie do nich dostępu, zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz pośrednio również poprzez wszystkie ustalenia zapewniające ochronę i kształtowanie zieleni, zwłaszcza tej wysokiej.

- Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwana dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny

oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Do dokumentów stworzonych na szczeblu krajowym, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”[42] - dokument o charakterze strategicznym, przenoszący założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej[43]. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz formułujący zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym opisano stan wód powierzchniowych i podziemnych, określono cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wskazano zadania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód. W kontekście analizowanego projektu planu istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999). Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” celem środowiskowym dla JCWP Warta od Kopli do Wełny jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra), zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego) i dobrego stanu chemicznego. Jej wody są zagrożone niespełnieniem ww. celów środowiskowych.
  Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp na osiągnięcie ww. celów środowiskowych nie przewiduje się wystąpienia istotnego negatywnego oddziaływania w tym zakresie. Do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanych celów. Wśród nich wymienić należy przede wszystkim następujące ustalenia:
  - powiązanie budowli infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie do nich dostępu;
  - zachowanie ciągłości powiązań elementów budowli infrastruktury technicznej w granicy planu;
  - dopuszczenie robót budowlanych w zakresie budowli infrastruktury technicznej, w tym systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego;
  - nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
  - zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew chronionych planem;
  - zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
  - zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
  - w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu:
    - zagospodarowanie niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
    - dopuszczenie lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
    - zakaz lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
    - zakaz lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U.

[42] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz.335)

[43] Dyrektywa 2000/60/WE Parlamenty Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22 grudnia 2000 r.)

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020) – SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.
  Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 podobnie mają zastosowanie te zapisy, które przytoczono już powyżej w kontekście realizacji „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry".

Do dokumentów stworzonych na szczeblu lokalnym, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia planowania przestrzennego, w tym też analizowanego projektu mpzp, zaliczyć można m.in.:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania do roku 2030[44]. W Programie wytypowano w poszczególnych obszarach interwencji cele strategiczne wraz z kierunkami interwencji, stanowiące uszczegółowienie celów strategicznych, precyzujących do czego Miasto będzie dążyć w zakresie ochrony środowiska do roku 2023. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji):
  - „klimat i powietrze atmosferyczne" – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców – dążenie do osiągnięcia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza, adaptacja do zmian klimatu;
  - „ochrona przed hałasem" – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
  - „pola elektromagnetyczne" – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych poziomów, mimo intensywnego wzrostu zapotrzebowania na nowoczesne systemy transmisji bezprzewodowej;
  - „gospodarowanie wodami" – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i zwiększenie retencji wodnej;
  - „gospodarka wodno-ściekowa" – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
  - „ochrona zasobów geologicznych" – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
  - „ochrona powierzchni ziemi" – cel: poprawa jakości gleby i ziemi, ochrona gleb przed degradacją;

[44] Uchwała Nr XCIV/1817/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 5 grudnia 2023 r. w sprawie „Programu ochrony środowiska dla miasta Poznania do roku 2030".

- „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów" – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- „zasoby przyrodnicze" – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych, zwiększanie lesistości miasta i zachowanie dobrego stanu miejskich terenów leśnych;
- „zagrożenia poważnymi awariami" – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- „edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe" – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Poznania.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego w prognozie projektu mpzp, wśród których wskazać należy następujące ustalenia:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu;
- nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
- zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew chronionych planem;
- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
- zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
- w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu:
  - zagospodarowanie niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
  - dopuszczenie lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
  - zakaz lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
  - zakaz lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U;
- w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
  - dopuszczenie lokalizacji budowli lub urządzeń, takich jak: rowy infiltracyjne, drenaże rozsączające, rowy i niecki retencyjne, ogrody deszczowe, stawy hydrofitowe, studnie chłonne, zielone dachy i ściany, zbiorniki retencyjne,
  - dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
  - dla terenów ZP zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach:
  - zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
    - dla terenów MW jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
    - dla terenów MW-U jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, z uwzględnieniem pozostałych zastrzeżeń,
    - dla terenu UE jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
    - dla terenu UZ jak dla terenów domów opieki społecznej;
  - na terenach MW-U i U w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,
  - zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,

    - dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
  - dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

- Plan adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030 (Aktualizacja)[45]. Dokument ten ocenia wrażliwości miasta na zmiany klimatu, potencjał adaptacyjny oraz ryzyka i szanse wynikające ze zmian klimatu, bazując m.in. na charakterystyce uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalno-przestrzennych oraz szczegółowej diagnozie warunków klimatycznych i hydrologicznych Miasta Poznania. Plan ten, poprzez wskazanie kierunków ingerencji w przestrzeni miasta, wpływa bezpośrednio na określenie polityki przestrzennej. W dokumencie tym wyznaczono następujące cele strategiczne:
  - łagodzenie negatywnego oddziaływania ekstremalnych zjawisk termicznych, w tym koncentracji zanieczyszczeń (inwersje termiczne, miejska wyspa ciepła) – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: przebudowę dróg i infrastruktury komunikacyjnej oraz rozbudowę i modernizację transportu publicznego z uwzględnieniem rozwiązań adaptacyjnych; wprowadzanie rozwiązań adaptacyjnych w obiektach publicznych i w zabudowie znajdującej się w zasobach miasta; działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego w sytuacji wystąpienia ekstremalnych zjawisk klimatycznych; wprowadzanie błękitno-zielonej infrastruktury do przestrzeni miejskiej, w szczególności na terenach o największej intensywności zabudowy; rewaloryzację zieleni parkowej w mieście; rewaloryzację istniejących i tworzenie nowych parków; odtwarzanie zadrzewień przyulicznych; rewaloryzacja istniejących i tworzenie nowych terenów zielonych; adaptację lasów komunalnych do zmian klimatycznych;
  - ograniczenie skutków nawalnych opadów i powodzi miejskich, susz oraz burz i silnych wiatrów – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: zachowanie i rewaloryzacja istniejących cieków, rowów i zbiorników wodnych poprzez wdrażanie odpowiednich rozwiązań inwestycyjnych i organizacyjnych; zagospodarowywanie wód opadowych „in situ" w mieście; wykorzystanie „czystych" wód opadowych na terenie nieruchomości (dla obiektów użyteczności publicznej); budowę zbiorników retencyjnych oraz montowanie urządzeń oczyszczających wody opadowe spływające z terenów o dużym zanieczyszczeniu; rozbudowę i modernizację systemu gospodarowania wodami opadowymi, w tym utworzenie automatycznego systemu monitoringu oraz kontroli pracy kanalizacji deszczowej; zarządzanie zielenią wysoką w sposób zwiększający jej odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe; zwiększenie powierzchni muraw o ekstensywnym sposobie utrzymania; bezpieczeństwo ujmowania, uzdatniania i dostaw wody dla mieszkańców Poznania i aglomeracji poznańskiej, w tym dywersyfikacja źródeł wody i oszczędne gospodarowanie wodą pitną, bezpieczeństwo odprowadzania i oczyszczania ścieków od mieszkańców Poznania i aglomeracji poznańskiej, w tym działania zabezpieczające przed skutkami gwałtownych zjawisk pogodowych;
  - informowanie oraz zwiększanie świadomości społeczności miejskiej dotyczącej skutków zmian klimatu – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: prowadzenie kampanii społecznych i działań edukacyjnych dotyczących skutków zmian klimatu, promujących dobre praktyki adaptacyjne; usprawnienie i rozszerzenie systemu ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami klimatycznymi; udostępnianie mieszkańcom informacji na temat adaptacji miasta do zmian klimatu poprzez SIP Miasta Poznania;
  - instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu lub na ekstremalne zjawiska klimatyczne – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: wzmocnienie systemowej opieki nad osobami szczególnie narażonymi na

[45] Uchwała Nr XII/215/IX/2024 Rady Miasta Poznania z dnia 03-12-2024 zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania

skutki zmian klimatu; doposażenie służb realizujących zadania reagowania kryzysowego oraz integracja systemów reagowania; zwiększenie odporności miasta na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów do dokumentów planistycznych; innowacje bliźniaczej transformacji cyfrowej i klimatycznej dla zwiększenia odporności miasta na ekstremalne zjawiska klimatyczne.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp, realizujących cele wskazane w ww. dokumencie, wymienić można, wskazywane już wcześniej w rozdziale, ustalenia w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.

W kontekście adaptacji do zmian klimatu, na poziomie planowania przestrzennego, niezwykle istotne są również ustalenia mpzp w zakresie wyznaczenia nieprzekraczalnych linii zabudowy, pozwalających na ograniczenie przestrzeni, na której dochodzi do ingerencji w powierzchnię ziemi oraz wprowadzenia wymogu zachowania na terenach minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej.

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że zostały one uwzględnione w projekcie planu poprzez wprowadzenie stosowanych zapisów projektu mpzp.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki geologiczne

W kontekście oceny oddziaływań na środowisko przyrodnicze, przekształcenia powierzchni ziemi, rozumianej zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska jako ukształtowanie terenu, gleby, ziemia i wody gruntowe, są szczególnie istotne, powodują bowiem szereg zmian wśród pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, a poza tym należą do zmian trwałych. Antropogeniczne przeobrażenia powierzchni ziemi związane są z działaniami techniczno-inżynieryjnymi, a zasięg tych zmian warunkowany jest skalą projektowanych inwestycji, zwłaszcza przewidywanej powierzchni nowej inwestycji oraz głębokością prowadzonych prac ziemnych.

Oddziaływania na powierzchnię ziemi na skutek realizacji ustaleń mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu wystąpią wszędzie tam, gdzie projekt ustala lub dopuszcza możliwość przekształceń funkcjonalnych. Mogą one zatem wystąpić m.in. na terenach, na których ustalono lokalizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, a której dotąd jeszcze nie zrealizowano na podstawie decyzji administracyjnych, czyli na terenach 1-4MW-U, ale również na części niektórych terenów usług, na których projekt planu umożliwia uzupełnienie zabudowy. Oddziaływania wystąpią również na skutek realizacji projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowanych na terenach 1KDD-3KDD oraz realizacji nowych sieci infrastruktury technicznej, a więc inwestycji niezbędnych do uruchomienia nowych terenów zabudowanych.

Realizacja nowej zabudowy wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą spowodują trwałe zniszczenie powierzchni ziemi. Zasięg przewidywanych zmian będzie zależał od projektowanej głębokości realizacji elementów fundamentowych obiektów i elementów infrastruktury. W trakcie prowadzenia prac budowlanych będzie ona adaptowana do założeń poszczególnych projektów inwestycyjnych, co może potencjalnie spowodować powstaniem nowych, antropogenicznych form, typu np. powierzchnie niwelowane czy wyniesienia terenu. Biorąc pod uwagę fakt, że analizowane tereny są w zdecydowanej większości płaskie, bez wyraźnych naturalnych form morfologicznych, przeobrażenia w obrębie rzeźby terenu nie będą zaliczane do znaczących.

Bardziej znaczące oddziaływania na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe dotyczyć będą tych działek, na których realizowane będą kondygnacje podziemne, dopuszczone (z wyjątkami) w ustaleniach projektu planu. Z uwagi na w większości korzystne warunki budowlane na tych terenach, wynikające z występowania tu gruntów nośnych, nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia tu

rozległych prac w zakresie wymiany gruntów. Jednak o odstąpieniu od tego typu działań lub konieczności ich zastosowania ostatecznie powinny zadecydować wyniki badań geotechnicznych podłoża, przeprowadzone przed rozpoczęciem prac inwestycyjnych.

Wykopy związane z fundamentowaniem obiektów budowlanych spowodują powstawanie mas ziemnych, które będzie trzeba w odpowiedni sposób zagospodarować. Wskazane jest, aby niezanieczyszczona ziemia pochodząca z wykopów została w miarę możliwości wykorzystana do celów budowlanych w granicach działki inwestorskiej, nie powodując jednak naruszenia istniejących spływów powierzchniowych w stosunku do terenów sąsiadujących.

Jednym z ważniejszych negatywnych skutków realizacji wszystkich wymienionych inwestycji budowlanych będzie usunięcie wierzchniej warstwy gleby oraz uszczelnienie znacznych powierzchni terenów. Zapewnienie optymalnych proporcji w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę pomiędzy powierzchniami utwardzonymi a biologicznie czynnymi, zapewniającymi jednocześnie wzrost różnorodności biologicznej oraz powiązania ekologiczne będzie niezwykle trudne, a w zasadzie w przypadku dużej skali planowanych zmian funkcjonalno-przestrzennych raczej niemożliwe.

Należy też pamiętać, że zmiany w ukształtowaniu terenu (krótkotrwałe) oraz właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża (trwałe) wystąpią w przypadku przeprowadzenia dopuszczonych w planie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, związanych z koniecznością doprowadzenia do projektowanych budynków podziemnych sieci infrastruktury. Tego typu prace skutkować będą powstaniem lokalnych, czasowych przekształceń powierzchni ziemi, wynikających z konieczności dokonania wykopów, a także wprowadzania nowych elementów sieci. Umieszczenie ich pod powierzchnią terenu powodować może także oddziaływania o długoterminowym charakterze, wynikające z konieczności dogęszczenia gruntów, co spowodować może zmniejszenie przepuszczalności i natlenienia podłoża, co z kolei będzie miało znaczenie na utrzymania optymalnych warunków wzrostu dla roślinności w otoczeniu sieci, a zwłaszcza drzew.

Analizując wpływ realizacji ustaleń projektu na powierzchnię ziemi należy jednak podkreślić, że analizowany obszar stanowi od dawna przestrzeń silnie zurbanizowaną, gdzie powierzchnia ziemi została już na większości terenów antropogenicznie silnie przekształcona, w tym utwardzona na dużych powierzchniach na skutek realizacji obecnego zainwestowania. Zatem oddziaływania, które wystąpią na skutek realizacji ustaleń mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu będą miały w wielu przypadkach charakter oddziaływań wtórnych.

Biorąc pod uwagę potrzebę ograniczania skali oraz zasięgu trwałych zmian w środowisku przyrodniczym na poziomie planu miejscowego szczególnie istotne są ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, które pozwalają na ograniczenie skali ingerencji w przestrzeń, a tym samym i ograniczenie negatywnych odziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

W ww. zakresie dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług MW-U ustalono udział powierzchni zabudowy niewiększy niż 25-35% (w zależności od terenu) i udział powierzchni biologicznie czynnej niemniejszy niż 30%, w tym co najmniej 10% powierzchni biologicznie czynnej musi stanowić zieleń wysoka. Natomiast w przypadku terenów U ustalono powierzchnię zabudowy (w zależności od terenu) niewiększą niż 30-40% powierzchni działki budowlanej i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 30%.

Powyższe ustalenia planistyczne pozwolą na ograniczenie przestrzeni, na której wskutek realizacji nowych inwestycji budowlanych dojdzie do nieodwracalnych zmian powierzchni ziemi i pozostawienie na każdej działce budowlanej biologicznie czynnych fragmentów terenów, a więc powierzchni nieutwardzonych i niezabudowanych, które zgodnie z kolejnym ustaleniem planistycznym zawartym w analizowanym projekcie należy zagospodarować zielenią.

W kontekście ochrony powierzchni ziemi istotna będzie dbałość o zachowane powierzchnie biologicznie czynne w obrębie poszczególnych działek budowalnych. Jak wyżej wspomniano, w projekcie planu ustalono zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Zapis ten jest istotny z punktu widzenia ochrony powierzchni ziemi, ponieważ roślinność pozwala na uniknięcie lub przynajmniej znaczne ograniczenie wymywania gruntów, a także sprzyja absorpcji części ładunków zanieczyszczeń i blokuje ich przedostawanie się do głębszych warstw gleby.

Ponadto, do działań minimalizujących negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi i środowisko gruntowo-wodne na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji zaliczyć można:

- ograniczenie do niezbędnego minimum terenów zajętych techniczną ingerencją, w tym terenu zaplecza budowy i parku maszyn, a także czasu trwania robót budowlanych,
- zapewnienie funkcjonalności systemu gospodarowania odpadami i odzyskanymi materiałami,
- zastosowanie odpowiednich odwodnień budowlanych,
- racjonalne gospodarowanie odpadami na etapie eksploatacji inwestycji nadążające za postępem robót zagospodarowywanie powierzchni terenów zdegradowanych w wyniku działalności związanej z budową i utrzymaniem urządzeń i instalacji.

W kontekście oddziaływania na powierzchnię ziemi istotną kwestią jest również fakt, że fragmenty terenów zlokalizowanych wzdłuż zachodniej granicy projektu planu położone są w zasięgu obszaru zagrożonego ruchami masowymi ziemi, co zostało szczegółowo opisane w rozdziale 3 niniejszej prognozy. Część z ww. terenów w chwili obecnej jest już trwale zagospodarowana. Jak już wspomniano, pojawienie się ruchu masowego jest uwarunkowane czynnikami naturalnymi, ale również czynnikami antropogenicznymi. Główną przyczyną naturalną, uruchamiającą osuwiska są zjawiska meteorologiczno-hydrologiczne, przede wszystkim intensywne lub długotrwałe opady deszczu, połączone z powodziami i wzmożoną erozją boczną rzek oraz gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej wczesną wiosną. Natomiast wśród czynników antropogenicznych wskazuje się: dociążenie naziomu zbocza, podcięcie krawędzi zbocza oraz nawodnienie gruntów na zboczu na skutek niewłaściwego odprowadzenia wód opadowych lub drenażowych. Biorąc powyższe pod uwagę, należy mieć na uwadze, że w wyniku rozpoczęcia działań inwestycyjnych na terenach położonych w obszarze zagrożonym ruchami masowymi potencjalnie może dojść do osunięcia mas ziemnych. Dlatego zaleca się, aby zakres prac budowlanych na terenach zagrożonych oraz w tzw. strefach buforowych od tych terenów, położonych głównie ponad skarpami głównymi osuwisk, które mają różny zasięg (na ogół 10-20 m) uzależnić od wyników rozpoznania geotechnicznego lub geologiczno-inżynierskiego, określającego warunki podłoża w kontekście ewentualnego powstania osuwisk oraz stateczności stoków/zboczy[46].

Podsumowując, opisane wyżej przewidywane inwestycje kubaturowe, komunikacyjne i infrastrukturalne będą wpływać na zmianę powierzchni ziemi oraz zmianę struktury i funkcjonowania innych elementów środowiska w sposób znaczący, trwały lub co najmniej długoterminowy. Dlatego szczególnie istotne będzie dotrzymanie ustalonych w planie wskaźników dotyczących zachowania na każdej działce budowlanej lub terenie powierzchni biologicznie czynnej, które należy zagospodarować dodatkowo zielenią.

6.2. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Jak już wspominano w prognozie, na obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych złóż kopalin, zbiorników wód podziemnych (GZWP), gruntów leśnych. Biorąc powyższe pod uwagę, nie przewiduje się występowania oddziaływań na powyższe zasoby naturalne na skutek realizacji ustaleń planu.

6.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Z uwagi na brak zbiorników i cieków wodnych w granicach obszaru objętego projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe, wynikających bezpośrednio z realizacji jego ustaleń. Nie prognozuje się również wystąpienia znacząco niekorzystnych oddziaływań na wody powierzchniowe zlokalizowane poza granicami obszaru mpzp, wynikających ze zmiany lokalnych warunków gruntowo-wodnych, czy też

[46] Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10000, Gmina Poznań, D. Grabowski i in., Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2017,

istotnej zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w zasięgu zlewni JCWP.

Niemniej, ewentualna lokalizacja na terenach 1-4MW-U nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, czy umożliwienie uzupełnienia zabudowy na części niektórych terenów usług, a także realizacja projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowanych na terenach 1KDD-3KDD oraz realizacji nowych sieci infrastruktury technicznej, może stanowić potencjalną przyczynę pojawienia się negatywnych oddziaływań w odniesieniu do lokalnych zasobów wód podziemnych. W największym stopniu możliwość wystąpienia znaczących zmian w zakresie warunków gruntowo-wodnych związana będzie z realizacją kondygnacji podziemnej (nie więcej niż jednej), której lokalizację na terenach zabudowy dopuszczają zapisy projektu mpzp[47]. Skala niekorzystnych oddziaływań będzie w tym przypadku uzależniona od głębokości prowadzonych prac ziemnych, a także zastosowanych w trakcie realizacji zabudowy rozwiązań technologicznych.

Prowadzenie prac budowlanych, niezbędnych do zrealizowania zabudowy, terenów komunikacji, jak również budowy, rozbudowy czy modernizacji sieci infrastruktury technicznej, wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi i warunki gruntowe, a co za tym idzie, w sposób pośredni oddziałuje również na kształtowanie lokalnych warunków wodnych. Zwiększanie udziału powierzchni zabudowanych związane jest zasadniczo ze wzrostem udziału powierzchni trwale uszczelnionych oraz pojawieniem się nowych obiektów, których funkcjonowanie związane jest z generowaniem ścieków. Skutkiem podejmowania tego rodzaju działań jest także lokalne ograniczenie powierzchni umożliwiającej swobodną infiltrację wód opadowych i roztopowych, przyspieszenie tempa spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych oraz zwiększenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego na skutek niewłaściwego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, iż możliwość wystąpienia tego rodzaju oddziaływań jest w przypadku analizowanego obszaru znikoma, gdyż funkcjonująca na tym obszarze zabudowa posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Ocenia się zatem, iż ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej jest w przypadku obszaru projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu pomijalne.

Ponadto w projekcie mpzp w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej ustalono: powiązanie budowli infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie do nich dostępu, zachowanie ciągłości powiązań budowli infrastruktury technicznej w granicy planu, jak również dopuszczenie robót budowlanych w zakresie budowli infrastruktury technicznej, systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego. Należy natomiast podkreślić, iż funkcjonująca tu zabudowa posiada aktualnie dostęp do sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej), stąd też zakładać należy, iż wszystkie nowe inwestycje zostaną do niej podłączone.

Z ekologicznego punktu widzenia za szczególnie korzystne uznaje się również rozwiązania sprzyjające możliwie maksymalnemu utrzymaniu wód opadowych i roztopowych w granicach poszczególnych terenów, a tym samym i danej zlewni[48]. W tym zakresie do projektu wprowadzono w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych, ustalenia: dla terenu ZP zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie, dopuszczenie lokalizacji budowli lub urządzeń, takich jak: rowy infiltracyjne,

[47] z zastrzeżeniem zakazu lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U

[48] Należy jednak pamiętać, że obowiązujące obecnie przepisy prawa uniemożliwiają wprowadzenie wyłącznego wymogu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach działek budowlanych, na których lokalizowana jest zabudowa, przy jednoczesnym dostępie do sieci kanalizacji deszczowej. Zgodnie z zapisem §28 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065), teren, na którym będzie lokalizowany budynek powinien być wyposażony w kanalizację umożliwiającą odprowadzanie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. Natomiast wyłącznie w przypadku budynków niskich (do 12 m) lub budynków, dla których nie ma możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

drenaże rozsączające, rowy i niecki retencyjne, ogrody deszczowe, stawy hydrofitowe, studnie chłonne, zielone dachy i ściany, zbiorniki retencyjne, jak również stosowanie nawierzchni przepuszczalnych.

Dla ograniczenia skali niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnych zasobów wód podziemnych na skutek realizacji ustaleń planów miejscowych w zakresie lokalizacji nowych inwestycji budowlanych istotne jest wyeliminowanie możliwości znaczącego wzrostu udziału powierzchni trwale uszczelnionych (związanego głównie z realizacją zabudowy oraz towarzyszących jej elementów zagospodarowania). W tym celu do analizowanego projektu mpzp wprowadzono zapisy określające w sposób szczegółowy maksymalną powierzchnię zabudowy działki budowlanej, jak również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w jej granicach. Jak już wcześniej wspomniano, wielkości te zostały zróżnicowane w odniesieniu do poszczególnych terenów. Ustalenie minimalnego udziału wolnych od uszczelnienia powierzchni biologicznie czynnych, przy jednoczesnym respektowaniu zapisu ustalającego zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, pozwoli na zachowanie powierzchni umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych (zasilających zasoby wód podziemnych).

Korzystny wpływ na ograniczenie skali ewentualnych negatywnych oddziaływań na wody podziemne, jakie mogą wystąpić w konsekwencji realizacji części projektowanych inwestycji, będzie miała również realizacja ustaleń dotyczących kształtowania zieleni na obszarze projektu planu. Utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni urządzonej 1-3ZP, wyznaczenie stref zieleni z nakazem zagospodarowania niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni, wprowadzenie wymogu zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz wprowadzenie zapisów nakazujących zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń[49], zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu, a także zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu, sprzyjać będzie utrzymaniu dużych (jak na warunki miejskie) przepuszczalnych powierzchni porośniętych zielenią, poprawiających zdolności retencyjne tych terenów, ograniczając tym samym ryzyko wystąpienia drastycznych zmian w zakresie poziomu występowania zwierciadła wód gruntowych.

Reasumując, charakter oraz zakres rozwiązań przyjętych w projekcie analizowanego planu miejscowego pozwala założyć, że realizacja nowych inwestycji na jego obszarze nie spowoduje wystąpienia negatywnych oddziaływań w odniesieniu do wód powierzchniowych w obrębie całej JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999) oraz do wód podziemnych w obrębie JCWPd nr 60, w granicach których zlokalizowane są przedmiotowe tereny, pod warunkiem restrykcyjnego przestrzegania ustaleń przedmiotowego projektu planu, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta

Różnorodność biologiczna obszaru projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu została ukształtowana na skutek jego dotychczasowego antropogenicznego użytkowania. W wyniku prowadzonych na przestrzeni lat przekształceń, obecnie występują tu głównie zbiorowiska o pochodzeniu antropogenicznym, tworzone i kształtowane głównie przez człowieka, cechujące się znikomym powiązaniem roślinności rzeczywistej z potencjalną roślinnością naturalną. W strukturze gatunkowej znaczny udział wykazują gatunki obcego pochodzenia, których głównym zadaniem jest pełnienie funkcji dekoracyjnej, ozdobnej.

Analizowany w prognozie projekt mpzp przewiduje zmianę przeznaczenia terenów położonych po północnej stronie ul. Rataje, gdzie na terenach 1-4MW-U możliwa będzie lokalizacja nowej

[49] z wyłączeniem drzew chronionych planem przeznaczonych do zachowania

zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, a także uzupełnienie zabudowy na części niektórych terenów usług, jak również realizacja projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowanych na terenach 1KDD-3KDD, a także rozwój infrastruktury technicznej.

Zrealizowanie wspomnianych wyżej inwestycji związane będzie z wystąpieniem oddziaływań wpływających negatywnie na lokalną szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz bioróżnorodność.

Oddziaływania, których bezpośrednią przyczyną będzie realizacja zabudowy, związane będą głównie z usunięciem części szaty roślinnej, w tym również zadrzewień, z powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację budynków, a także zniszczeniem roślinności na terenach wykorzystywanych na etapie realizacji inwestycji (pod np. składowanie materiałów budowlanych). Długofalowe oddziaływania o niekorzystnym charakterze związane będą również z ograniczeniem powierzchni potencjalnie dostępnych dla roślinności, wynikającym z trwałego uszczelnienia terenów (o powierzchni zazwyczaj odpowiadającej powierzchni zabudowy).

W przypadku realizacji nowej zabudowy na terenie 1MW-U, zajmowanym dawniej przez fabrykę urządzeń mechanicznych H. Cegielskiego W-5, przewidywany negatywny wpływ na szatę roślinną będzie mniejszy, gdyż tereny te były już w znacznej mierze zainwestowane zabudową przemysłową, której większość została niedawno rozebrana. Rosnące tu nadal drzewa i krzewy, wraz z towarzyszącą im roślinnością niską (reprezentowaną przez pospolite gatunki traw, ziół, a także przez gatunki roślin ruderalnych), zostaną usunięte z powierzchni przeznaczonych pod lokalizację nowych budynków oraz dróg wewnętrznych, natomiast po zakończeniu robót budowlanych pozostałe przestrzenie zostaną na nowo zagospodarowane szatą roślinną, co częściowo pozwoli na rekompensatę poniesionych strat w zieleni.

Niekorzystne oddziaływania w odniesieniu do kształtowania lokalnej szaty roślinnej wystąpią także na terenach sąsiadujących z terenami przeznaczonymi bezpośrednio pod lokalizację budynków. Związane będą przede wszystkim ze zniszczeniem roślinności występującej na terenach wykorzystywanych jako place budowy, w obrębie których składowane będą materiały budowlane, jak również na terenach wykorzystywanych jako dojazdy, pozwalające na transport specjalistycznego sprzętu oraz obsługę terenów na etapie realizacji poszczególnych inwestycji. Oddziaływania te wystąpią wyłącznie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, a ich charakter będzie czasowy i w znacznym stopniu odwracalny (możliwość odtworzenia zieleni po zakończeniu prac realizacyjnych – w przypadku braku uszczelnienia powierzchni ziemi).

W tym miejscu należy podkreślić, że analizowany projekt planu przewiduje, że część istniejącej w jego obrębie zieleni zostanie zaadoptowana do nowych nasadzeń, co gwarantuje wprowadzony zapis nakazujący uwzględnienie na terenach 1-3ZP istniejącej zieleni wysokiej w ramach kształtowania zieleni urządzonej, a także zapis ustalający na wszystkich terenach zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew chronionych planem.

Spośród innych istotnych zapisów wprowadzonych do projektu planu, pozwalających na ochronę i kształtowanie szaty roślinnej, wymienić należy:

- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
- zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
- wyznaczenie stref zieleni, wskazanych na rysunku planu, w których:
  - wymaga się zagospodarowania niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
  - dopuszcza się lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
  - zakazuje się lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
  - zakazuje się lokalizacji garaży podziemnych na terenach: 3MW-U i 4MW-U.

Zapisy te pozwolą ograniczyć zmiany dotychczasowego charakteru szaty roślinnej, szczególnie w obrębie najbardziej cennych przyrodniczo terenów zieleni urządzonej 1-3ZP i w strefach zieleni, a także ograniczyć negatywne oddziaływania wynikające z realizacji nowych inwestycji budowlanych na terenach przeznaczonych pod zabudowę. Tereny osiedlowej zieleni urządzonej, w tym zwłaszcza zieleń wysoka, poprawiają fizjonomię i estetykę całego obszaru, pełnią rolę izolacji przed emitowanymi zanieczyszczeniami powietrza (zwłaszcza pyłowymi) oraz są pewnego rodzaju katalizatorem zanieczyszczeń. Obecność zieleni na terenach zurbanizowanych jest nieoceniona i należy dążyć zarówno do jej zachowania, jak i rozwoju. Najkorzystniejszym z biologicznego i estetycznego punktu widzenia rozwiązaniem jest dobór roślinności zgodnie z panującymi warunkami glebowo-wodnymi, w nawiązaniu do roślinności już istniejącej i z uwzględnieniem otoczenia (np. roślinność odporna na wysokie stężenie soli w glebie przy trasach komunikacyjnych). Zasadne jest wprowadzanie gatunków i odmian o walorach biocenotycznych, wpływających na zwiększenie bioróżnorodności terenów (np. gatunków nektarodajnych, kwitnących). Niezbędne jest natomiast ograniczanie rozwoju roślinności inwazyjnej, zwłaszcza gatunków obcych geograficznie. Należy mieć na uwadze, że każdy gatunek obcy może w przyszłości stać się gatunkiem zagrażającym rodzimej bioróżnorodności; w odniesieniu do drzew status inwazyjnych zyskały w ostatnich dziesięcioleciach np. jesion pensylwański, dąb czerwony, a regionalnie i lokalnie także bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni czy orzech włoski.

Analizowany projekt mpzp dla wszystkich terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy wprowadza również ustalenia określające maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie poszczególnych działek budowlanych. Realizacja powyższych zapisów ograniczy możliwość wprowadzania zabudowy zbyt intensywnej, nieuwzględniającej konieczności utrzymania funkcji biologicznych oraz wymusi pozostawienie części powierzchni dostępnej dla przedstawicieli lokalnej flory i fauny.

Dodatkowo, w odniesieniu do wszystkich terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru ustalono zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Realizacja tego ustalenia zapewni utrzymanie nawet niewielkich powierzchniowo fragmentów terenów, zagospodarowanych zielenią.

Przewidywane przekształcenia szaty roślinnej wynikające z realizacji ustaleń projektu planu nie pozostaną bez wpływu na występującą tu różnorodność biologiczną, która została ukształtowana przede wszystkim na skutek dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania przedmiotowego obszaru. Analizując potencjalne skutki realizacji ustaleń planu, przede wszystkim przewiduje się możliwość wystąpienia lokalnego uszczuplenia bioróżnorodności na skutek usunięcia części szaty roślinnej, zniszczenia wierzchniej warstwy gleby oraz trwałego uszczelnienia części powierzchni, przeznaczonej bezpośrednio pod lokalizację budynków oraz innych obiektów budowlanych.

Rozpatrując potencjalny wpływ ustaleń projektu mpzp na faunę obszaru opracowania, wynikający przede wszystkim z wprowadzenia nowej zabudowy o znacznej intensywności i kubaturze, należy stwierdzić, iż jego realizacja skutkować będzie wystąpieniem oddziaływań o zróżnicowanym charakterze i zasięgu. Negatywne oddziaływania na świat zwierzęcy związane będą przede wszystkim ze zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej, usunięciem dotychczasowej zieleni w obrębie powierzchni przeznaczonych pod posadowienie budynków i realizację elementów układu komunikacyjnego – co pociąga za sobą usunięcie części dotychczasowych siedlisk i miejsc żerowania, jak również (w pewnym stopniu) z ograniczeniem dostępności do bazy pokarmowej. Czasowy oraz ograniczony przestrzennie niekorzystny wpływ na organizmy żywe, w tym na zwierzęta, wystąpi także na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, wymagających prowadzenia intensywnych prac budowlanych z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu. Działania te wiązać się będą z generowaniem hałasu przez silniki pracujących maszyn oraz zniszczeniem szaty roślinnej w obrębie części terenu (tymczasowe drogi dojazdowe), co skutkować będzie czasowym wycofywaniem się z tych terenów poszczególnych gatunków zwierząt. Przewiduje się jednak, że niekorzystne oddziaływania ustąpią po zakończeniu prac budowlanych i nie będą wpływać w sposób długofalowy na kształtowanie charakteru lokalnej fauny.

6.5. Oddziaływanie na krajobraz

Analizowany obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu zlokalizowany jest poza granicami jednostek krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego[50].

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń przedmiotowego projektu mpzp wpłynie na zmianę tutejszych walorów krajobrazowych przede wszystkim w części położonej po północnej stronie ul. Rataje, gdzie na terenach 1-4MW-U możliwa będzie lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, a także uzupełnienie zabudowy na części niektórych terenów usług, jak również realizacja projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowane na terenach 1KDD-3KDD oraz realizacja nowych sieci infrastruktury technicznej.

Z uwagi na określone w projekcie planu parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy w granicach poszczególnych terenów, nie przewiduje się natomiast możliwości realizacji na tych terenach obiektów znacznie odbiegających od specyfiki zabudowy istniejącej w obszarze projektu planu, a także w sąsiedztwie, w obrębie osiedli zabudowy wielorodzinnej. Utrzymaniu elementów współtworzących specyficzne walory przestrzenne modernistycznego osiedla mieszkaniowego służyć będzie respektowanie ustaleń w zakresie lokalizacji budynków zgodnie z maksymalnymi nieprzekraczalnymi liniami zabudowy, szczegółowego określenia wysokości zabudowy oraz kąta nachylenia połaci dachowych.

Dla utrzymania elementów wpływających na walory tutejszego krajobrazu istotne będzie jednocześnie przestrzeganie zapisów projektu mpzp odnoszących się w sposób bezpośredni do występującej na analizowanym obszarze zieleni. Poza wyznaczeniem terenów zieleni urządzonej (1-3ZP) oraz stref zieleni z nakazem zagospodarowania niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni (wskazanych szrafem na rysunku projektu planu), znaczący wpływ na utrzymanie specyfiki tutejszego krajobrazu będzie mieć ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz wprowadzenie zapisów nakazujących zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń[51]. Bardzo istotnym ustaleniem projektu planu dla zachowania lokalnego krajobrazu jest również wprowadzony wymóg zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu, a także nakaz zachowania i uzupełnienia rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu.

W celu kształtowania ładu przestrzennego i poprawy walorów krajobrazowych poszczególnych terenów, do projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu wprowadzono również zapisy dotyczące możliwości lokalizacji elementów dysharmonizujących przestrzeń wizualną, w tym zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu.

Korzystny wpływ na kształtowanie walorów estetycznych przestrzeni będzie miało również respektowanie zapisu nakazującego nadanie spójnego charakteru oświetleniu oraz nawierzchniom w granicach poszczególnych terenów, a także wszystkie ustalenia w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków (opisane szczegółowo w rozdziale 6.9. niniejszej prognozy).

Podsumowując, z uwagi na charakter ustaleń projektu planu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu, nie należy się spodziewać wystąpienia znaczących i rozległych zmian w zakresie lokalnych uwarunkowań krajobrazowych w części zlokalizowanej po południowej stronie ul. Rataje, gdzie utrzymane zostanie aktualne zainwestowanie, natomiast w części zlokalizowanej po jej północnej stronie, z uwagi na planowane nowe zainwestowanie będą one zauważalne i dosyć znaczące.

[50] Uchwała nr LI/1000/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

[51] z wyłączeniem drzew chronionych planem przeznaczonych do zachowania

6.6. Oddziaływanie na powietrze i warunki klimatyczne

Prognozuje się, że pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie będzie stanowić przyczyny pojawienia się w granicach obszaru opracowania nowych źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, których funkcjonowanie mogłoby doprowadzić do istotnego pogorszenia jego jakości.

Zakłada się, że inwestycje, których realizację umożliwiają zapisy projektu planu, nie spowodują niekorzystnych, znaczących oddziaływań na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na obszarze projektu planu. Zgodnie z zapisami projektu mpzp, spośród planowanych nowych inwestycji wymienić należy lokalizację na terenach 1-4MW-U nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, umożliwienie uzupełnienia zabudowy na części niektórych terenów usług, a także realizacja projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowanych na terenach 1KDD-3KDD oraz nowych sieci infrastruktury technicznej.

Nowa zabudowa usługowa może stanowić potencjalne źródło emisji zanieczyszczeń, niemniej, w przypadku analizowanego obszaru, charakteryzującego się dostępem do sieci infrastruktury technicznej, w tym sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowej, ryzyko zrealizowania nowej zabudowy zaopatrywanej w ciepło za pośrednictwem indywidualnych systemów grzewczych[52] jest niewielkie. Stąd też nie przewiduje się ryzyka istotnego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego na skutek zwiększenia ilości funkcjonujących w granicach obszaru opracowania instalacji grzewczych, charakteryzujących się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

Niemniej, w przypadku ewentualnej realizacji wspomnianej już wcześniej zabudowy, spodziewać się można zwiększenia ruchu samochodowego w jej otoczeniu, a co za tym idzie również zwiększenia poziomu emitowanych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (na etapie funkcjonowania ww. inwestycji).

Niewielkiego wzrostu emisji zanieczyszczeń należy spodziewać się również na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, których realizacja została umożliwiona zgodnie z zapisami analizowanego projektu mpzp. We wspomnianych przypadkach źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem pewnych ilości pyłu oraz silniki spalinowe sprzętu budowlanego, wykorzystywanego podczas realizacji inwestycji. Prognozuje się jednak, że ilość zanieczyszczeń generowanych przez maszyny budowlane nie będzie miała większego znaczenia w kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego, głównie z uwagi na ograniczoną powierzchnię i czas przeprowadzania robót budowlanych oraz niewielkie odległości unoszenia cząstek pyłowych.

Wyeliminowaniu możliwości wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powietrze atmosferyczne sprzyjać będzie również fakt, iż analizowany obszar projektu planu posiada dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym miejskiej sieci ciepłowniczej oraz sieci gazowej. Należy zatem przypuszczać, iż wszystkie budynki, których lokalizację umożliwiają zapisy projektu mpzp, zaopatrywane będą w ciepło za pomocą systemów grzewczych wykorzystujących paliwo gazowe (charakteryzujące się niższymi wskaźnikami emisji) lub też za pośrednictwem miejskiej sieci ciepłowniczej. Na ograniczenie poziomu emisji zanieczyszczeń generowanych na skutek funkcjonowania instalacji grzewczych, wpływać będzie jednocześnie realizacja zapisów ustalających zapewnienie dostępu do budowli infrastruktury technicznej systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego oraz dopuszczających możliwość prowadzenia robót w zakresie budowli infrastruktury technicznej. Rozwiązania te są niezwykle istotne w kontekście zapewnienia możliwości ogrzewania zabudowy w sposób minimalizujący skalę emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

W sposób pośredni na ograniczenie ryzyka pojawienia się w granicach projektu mpzp obiektów, których funkcjonowanie mogłoby spowodować lokalne przekroczenia obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego, wpływać będzie realizacja zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu.

[52] wykorzystujących paliwa stałe o wysokich wskaźnikach emisji

W kontekście określenia oddziaływań na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego należy natomiast podkreślić szczególnie korzystne działania związane z maksymalnym ograniczeniem możliwości wprowadzenia zmian w sposobie zagospodarowania i użytkowania dotychczasowych terenów zieleni urządzonej (1-3ZP), a także wyznaczenie stref zieleni. Wskazanie ww. stref zieleni oraz terenów 1-3ZP, dla których wymaga się utrzymania wysokich udziałów powierzchni biologicznie czynnej w połączeniu z realizacją pozostałych zapisów dotyczących sposobu kształtowania zieleni w granicach obszaru projektu mpzp, sprzyjać będzie ograniczeniu ryzyka pogorszenia lokalnej jakości powietrza. Obecność różnorodnej zieleni, a w szczególności zieleni wysokiej, będzie wpływać pozytywnie na zmniejszenie udziału CO^2 w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych. Należy również podkreślić, że utrzymanie terenów 1-3ZP jako terenów zagospodarowanych zielenią, wolnych od zabudowy kubaturowej, oraz ochrona zieleni w granicach wyznaczonych na rysunku planu stref zieleni, pozwoli na dalsze funkcjonowanie lokalnych korytarzy przewietrzania, sprzyjających ograniczeniu ryzyka występowania zjawisk związanych ze stagnacją zanieczyszczonych mas powietrza.

Z punktu widzenia zminimalizowania ryzyka wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na klimat lokalny pozytywnie ocenia się wszystkie ustalenia projektu mpzp dotyczące ochrony i kształtowania zieleni. Utrzymanie udziału zieleni na dotychczasowym poziomie lub też lokalne zwiększanie zajmowanej przez nią powierzchni, wpływać będzie korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza[53] oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Podsumowując należy stwierdzić, że nie przewiduje się możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego, a także istotnych zmian w zakresie lokalnych warunków klimatycznych, wynikających z realizacji zapisów projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu.

6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Projekt planu w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu ustala przeznaczenie terenów oraz określa sposoby ich zagospodarowania i zabudowy, a także docelowego układu komunikacyjnego wewnątrz obszaru opracowania. W przedmiotowym projekcie planu ustalono następujące tereny:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1MW i 2MW;
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-5MW-U,
- tereny usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-6U,
- teren usług zdrowia i pomocy społecznej, oznaczony na rysunku planu symbolem UZ,
- teren usług edukacji, oznaczony na rysunku planu symbolem UE,
- tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3ZP,
- teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, oznaczony na rysunku planu symbolem KDR,
- tereny dróg dojazdowych, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KDD,
- teren komunikacji pieszo-rowerowej, oznaczony na rysunku planu symbolem KP,
- tereny komunikacji drogowej wewnętrznej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KR,
- teren parkingu, oznaczony na rysunku planu symbolem KOP,
- tereny elektroenergetyki, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3IE.

W granicach analizowanego projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu ochroną akustyczną w środowisku objęto – na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska[54] oraz

[53] w tym przede wszystkim CO_2

[54] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2024 r., poz. 54, tekst jednolity z późn. zm.)

przepisów rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku[55] – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (1-2MW), tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług (1-5MW-U), teren usług edukacji (UE) oraz teren usług zdrowia i pomocy społecznej (UZ). Ponadto ustalenia projektu planu na terenach MW-U i U dopuszczają również lokalizację: zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, a także bardziej wrażliwej akustycznie zabudowy usług zdrowia, tj. domów opieki społecznej lub szpitali, która również została objęta ochroną akustyczną w środowisku.

Biorąc powyższe pod uwagę, do analizowanego projektu mpzp, w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach, wprowadzono następujące ustalenia:

- zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
  - dla terenów MW jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
  - dla terenów MW-U jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń projektu mpzp,
  - dla terenu UE jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
  - dla terenu UZ jak dla terenów domów opieki społecznej;
- na terenach MW-U i U w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, powodowanego przez drogi samochodowe, w tym trasy tramwajowe, wyrażone wskaźnikami długookresowego średniego poziomu dźwięku L_{DWN} (w porze dzienno-wieczorno-nocnej) i L_N (w porze nocnej), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem – wynoszą aktualnie: w przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego – L^*_{DWN} = 68 dB i L^*_N = 59 dB, a w przypadku terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w mieście, a także zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży – L^*_{DWN} = 64 dB i L^*_N = 59 dB, odpowiednio w porze dzienno-wieczorno-nocnej i porze nocnej.

W związku ze zróżnicowaniem wymagań akustycznych w środowisku dla terenów w obszarze projektu planu, ustalono również zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku. Ustalenie to zapisano nie tylko w związku z potencjalnym niekorzystnym oddziaływaniem na siebie terenów i obiektów o różnych wymaganiach akustycznych w środowisku, ale także w związku z emitowaniem zakłóceń akustycznych do środowiska – np. w przypadku działalności usługowej, związanej z oddziaływaniem głównie źródeł hałasu zaliczanych do tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu (w tym źródeł związanych z obsługą tych usług czy pracą urządzeń technicznych, np. agregatów, wentylatorów itp.).

Jak opisano już w rozdziale 2.11. niniejszej prognozy, zarówno hałas samochodowy jak i tramwajowy nie przekraczają dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku wymaganych dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w mieście, a także zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Przewiduje się, że obecne zasięgi oddziaływania hałasu komunikacyjnego w granicach projektu planu, zilustrowane na załączniku nr 2 i nr 3 – (na podstawie dokumentacji najnowszej Strategicznej

[55] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

Mapy Hałasu miasta Poznania 2022[56]) – nie zmienią się znacząco w wyniku docelowego zagospodarowaniu obszaru projektu planu.

Ponadto przewiduje się, że hałas komunikacyjny – kolejowy i lotniczy, związany z przelotami samolotów na lotnisko Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny, również hałas przemysłowy – nie będą w przyszłości obejmowały granic przedmiotowego obszaru projektu planu, tak jak to ma miejsce obecnie.

6.8. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja zapisów omawianego w prognozie projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu skutkować będzie pojawieniem się czynników wpływających w zróżnicowany sposób na mieszkańców analizowanego obszaru, jak i – w mniejszym stopniu – mieszkańców terenów sąsiednich.

Niekorzystne oddziaływania związane będą ze zjawiskami występującymi przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych, obejmującymi m.in. czasowy i lokalny wzrost zapylenia (na skutek wykonywania prac ziemnych i budowlanych) oraz wzrost hałasu (związany z pracą sprzętu budowlanego oraz zwiększeniem natężenia ruchu ciężkich pojazdów na terenach przewidzianych pod nowe inwestycje). Należy jednak zauważyć, że zjawiska te będą miały charakter tymczasowy i odwracalny, a po zakończeniu realizacji poszczególnych inwestycji oddziaływania te ustaną i nie będą przyczyną pojawiania się dyskomfortu w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich.

Planowane zwiększenie udziału powierzchni terenów zabudowanych w wyniku realizacji nowych inwestycji budowlanych, przede wszystkim na terenach 1-4MW-U i części niektórych terenów U, nie powinno przyczynić się do pogorszenia komfortu życia mieszkańców tych terenów. Wśród czynników ograniczających ryzyko pogorszenia dotychczasowych warunków życia mieszkańców analizowanego obszaru wymienić należy przede wszystkim uniemożliwienie lokalizacji nowej zabudowy o funkcjach kolidujących z funkcją zabudowy dominującej w granicach przedmiotowego obszaru, czyli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jak również wprowadzenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej. Tym samym uniemożliwiono lokalizację na obszarze objętym projektem planu inwestycji związanych z przedsięwzięciami, których realizacja mogłaby powodować znacząco negatywne skutki dla środowiska (np. powierzchni ziemi, warunków wodnych, szaty roślinnej, powietrza, klimatu akustycznego) oraz dla ludzi, co z uwagi na funkcjonujące tu tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej byłoby zjawiskiem niekorzystnym, generującym potencjalne konflikty społeczne.

W celu zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne było także podjęcie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców osiedli mieszkaniowych, gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza i klimatu akustycznego) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności, na skutek wywoływanych chorób. W związku z powyższym, konieczne było wprowadzanie takich ustaleń, których realizacja pozwoliłaby na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenia jakości życia mieszkańców przedmiotowego obszaru, jak i terenów sąsiednich. Do analizowanego projektu mpzp wprowadzono zatem zapisy dotyczące między innymi: zasad kształtowania komfortu akustycznego w granicach poszczególnych terenów, jak również ochrony i kształtowania zieleni w granicach obszaru objętego projektem mpzp. Bardzo istotne jest również określenie sposobu obsługi komunikacyjnej poszczególnych terenów, określenie wymogów w zakresie zapewnienia stanowisk postojowych.

Bezpośredni i korzystny wpływ na utrzymanie komfortu życia w obszarze przedmiotowego projektu planu będzie miała także realizacja zapisów w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy sieci infrastruktury technicznej, ustalających m.in. powiązanie budowli infrastruktury technicznej

[56] *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022*, AKUSTIX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

z układem zewnętrznym oraz zapewnienie do nich dostępu, a także nakazujące zachowanie ciągłości powiązań elementów budowli infrastruktury technicznej w granicy planu. W projekcie mpzp znalazły się również zapisy dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie budowli infrastruktury technicznej, monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

W kontekście oddziaływania na ludzi istotną kwestią jest również fakt, że fragmenty terenów położone wzdłuż zachodniej granicy projektu planu położone są w zasięgu obszaru zagrożonego ruchami masowymi ziemi[57], co zostało szczegółowo opisane w rozdz. 3 niniejszej Prognozy. Jak już wspomniano, pojawienie się ruchu masowego może być uwarunkowane czynnikami naturalnymi (np. intensywnymi lub długotrwałymi opadami deszczu), ale również czynnikami antropogenicznymi (np. przez podcięcie krawędzi zbocza oraz nawodnienie gruntów na zboczu na skutek niewłaściwego odprowadzenia wód opadowych lub drenażowych). Biorąc powyższe pod uwagę, należy założyć, że w wyniku rozpoczęcia działań inwestycyjnych na terenach położonych w obszarze zagrożonym ruchami masowymi ziemi, potencjalnie może dojść do osunięcia mas ziemnych, co wiązać się może ze zniszczeniem lub stratą mienia, jak również może stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Dlatego w przypadku realizacji nowych budynków mieszkalnych należy opracować dokumentację geologiczno-inżynierską, w której będą zamieszczone obliczenia stateczności zboczy uwzględniające przyszłe zagospodarowanie terenu i przewidywane obciążenie zbocza oraz ocenić stateczność zbocza w dwóch wariantach: przy uwzględnieniu dotychczasowego zagospodarowania terenu oraz po uwzględnieniu realizacji planowanej inwestycji. Wcześniej należy zaprojektować zakres rozpoznania warunków gruntowo-wodnych tak, aby uzyskane dane były wystarczające do obliczeń stateczności zbocza/skarpy. W dokumentacji geologiczno-inżynierskiej należy, zgodnie z obowiązującymi przepisami[58], przedstawić m.in.: *„opis zjawisk i procesów geodynamicznych oraz antropogenicznych występujących w miejscu lokalizacji projektowanego obiektu budowlanego i jego sąsiedztwie oraz ocenę wielkości ich wpływu na projektowany obiekt budowlany i kartę rejestracyjną osuwiska lub kartę rejestracyjną terenu zagrożonego ruchami masowymi ziemi (…)*”. W przypadku braku dostatecznych danych na etapie sporządzania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej wyżej opisane czynności należy wykonać na etapie sporządzania projektu geotechnicznego, który jest załącznikiem do projektu budowlanego. Istotne jest to, by w toku sporządzania dokumentacji i stosownie do wyników badań, dokonywać wyboru odpowiedniego układu zabudowy lub zmiany zamierzonej lokalizacji zabudowy, czy też podjąć kompleksowe działania polegające na zastosowaniu odpowiednich technologii w odniesieniu do wzmacniania fundamentów, jak i samych konstrukcji budynków. W analizie możliwości inwestycyjnych należy też odpowiednio rozlokować zabudowę oraz zagospodarować otaczający ją teren. Kwestią najważniejszą jest odpowiednie odwodnienie obszaru przez wykonanie właściwego systemu odprowadzania wód gruntowych nawadniających materiał koluwialny zalegający w głębszych warstwach geologicznych. Poprzez uwzględnienie obciążenia gruntu i odpowiednie proporcje powierzchni utwardzonych do powierzchni przesiąkalnych – zapewniające stabilizacje warunków hydrogeologicznych terenu, możliwe jest zadbanie o to, by wszystkie ww. antropogeniczne oddziaływania nie stały się czynnikiem uruchamiającym negatywne zjawiska związane z ruchami masowymi ziemi.

Reasumując, realizacja inwestycji przewidzianych w projekcie mpzp może w pewnym stopniu niekorzystnie wpływać na mieszkańców analizowanego obszaru głównie na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, jednak docelowa i pełna realizacja wszystkich ustaleń projektu mpzp, przy jednoczesnym przestrzeganiu obowiązujących przepisów, m.in. w zakresie ochrony środowiska, pozwoli na utrzymanie lub niekiedy podniesienie komfortu i jakości życia mieszkańców obszaru objętego projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu.

[57] Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania, skala 1:10 000, Różański M., Nowak M., Nyćkowiak Z., Troć M., GT PROJEKT, Swadzim, listopad 2016 r.

[58] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. z 2016 poz. 2033)

6.9. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

W ustaleniach projektu planu w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu, stosownie do wymogów ustawowych oraz wniosków Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, uwzględniono konieczność ochrony wszystkich istniejących w granicach projektu planu cennych elementów dziedzictwa kulturowego poprzez wprowadzenie zapisów ustalających:

- ochronę przebiegu fragmentu śladu bocznicy Średzkiej Kolei Powiatowej, wskazanego na rysunku planu, poprzez:
  - zaznaczenie w formie ciągu pieszego i zagospodarowanie zielenią na terenie 1MW-U,
  - zaznaczenie w nawierzchni na terenie 1U;
- na terenie KDR zachowanie kapliczki, wpisanej do rejestru zabytków decyzją nr B 80 z dnia 30 czerwca 1976 r., wskazanej na rysunku planu;
- na terenie 3MW-U zachowanie budynków chronionych planem, wskazanych na rysunku planu, poprzez zachowanie wysokości, kompozycji elewacji, kątów nachylenia połaci dachowych oraz historycznych detali architektonicznych, z dopuszczeniem ich odtworzenia i uzupełnienia oraz z dopuszczeniem przebudowy i rozbudowy;
- na terenach: 1MW, 2MW, 1MW-U, 5MW-U, 1U, 5U, 6U, UZ, UE, 1ZP, KDR, 1KR, 3KR i KOP uwzględnienie:
  - obszarów obserwacji archeologicznej, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
  - stanowisk archeologicznych o numerach AZP 53-28/96 i AZP 53-28/88, wskazanych na rysunku planu.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że w projekcie planu w sposób prawidłowy i wystarczający uwzględniono konieczność ochrony cennych elementów dziedzictwa kulturowego, a realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczących, negatywnych oddziaływań na powyższe cenne elementy.

6.10. Oddziaływanie na dobra materialne

Negatywne oddziaływania na istniejące dobra materialne na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu potencjalnie mogą wystąpić na etapie realizacji inwestycji, związanych przede wszystkim z lokalizacją na terenach 1-4MW-U nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, umożliwieniem uzupełnienia zabudowy usługowej na części niektórych terenów usług, a także realizacją projektowanych elementów układu komunikacyjnego – fragmentów dróg publicznych klasy dojazdowej zlokalizowanych na terenach 1KDD-3KDD czy nowych sieci infrastruktury technicznej. Ich wystąpienie związane będzie z koniecznością przeprowadzenia prac budowlanych, które z uwagi na planowany zakres i skalę, będą wymagały wykonania wykopów ziemnych, prowadzenia zwiększonego ruchu pojazdów i maszyn budowlanych, czego potencjalnym efektem może być uszkodzenie nawierzchni w obrębie istniejących dróg, uszkodzenie istniejących sieci infrastruktury technicznej, czy też zwiększeniem zapylenia i hałasu na obszarach sąsiadujących z placami budowy. Niemniej, z uwagi na ich lokalny i ograniczony czasowo charakter, nie będą miały one znaczącego wpływu na dobra materialne zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie analizowanego obszaru, a to, czy one w ogóle zaistnieją będzie w dużym stopniu zależało od organizacji placu budowy i standardu prowadzenia prac budowlanych.

Ponadto, analizując potencjalne, negatywne oddziaływania na dobra materialne występujące i projektowane w granicach projektu planu, należy również zwrócić uwagę na położenie fragmentów terenów w zasięgu obszaru zagrożonego ruchami masowymi ziemi, co może powodować ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie, a nieodpowiednio dobrane rozwiązania projektowe oraz nieodpowiednio prowadzone prace budowlane potencjalnie mogą spowodować uszkodzenie lub zniszczenie mienia. Projekt mpzp uwzględnia te szczególne uwarunkowania, zarówno w swoich ustaleniach, jak i na rysunku planu, a tok postępowania w zakresie przygotowania realizacji inwestycji na tego typu obszarach został już opisany w Prognozie w rozdziałach 3, 6.1 i 6.9.

Należy też podkreślić, iż w wyniku realizacji ustaleń projektu mpzp, w porównaniu z obecnym zainwestowaniem, przewidywany jest wzrost ilości zlokalizowanych na tych terenach dóbr materialnych. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi, wpisującymi się w docelowy sposób użytkowania i funkcjonowania analizowanego obszaru, jego realizacja będzie w pozytywny sposób oddziaływać na otoczenie omawianego obszaru, zwiększając ich wartość i atrakcyjność.

6.11. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wskazano w rozdziale 3 prognozy, na obszarze objętym projektem w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie występują tereny objęte ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenach położonych w granicach projektu nie stwierdzono też występowania siedlisk o szczególnej wartości przyrodniczej, obejmujących miejsca występowania (czy też rozrodu) rzadkich w skali regionu i kraju gatunków roślin i zwierząt.

Obszarem prawnie chronionym położonym najbliżej projektu planu jest użytek ekologiczny „Dębina I" (oddalony od niego o ok. 240 m), położony w kompleksie leśnym Dębina na lewym brzegu rzeki Warty, w południowym klinie zieleni miasta Poznania, graniczącym od północy z ul. Hetmańską, a od południa z kolejowym mostem Dębińskim. Celem ustanowienia użytku ekologicznego była ochrona fragmentów starego drzewostanu dębowego, stanowiącego pozostałość po dawnych, dębińskich lasach łęgowych rosnących w dolinie Warty, wraz z pozostałym starodrzewem i stawami.

Zakres ochrony czynnej użytku obejmuje:

- utrzymanie stosunków wodnych panujących w szuwarach, łęgach, olsach i na podmokłych łąkach – zapewniających zachowanie istniejących siedlisk,
- ochronę stwierdzonych stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków objętych ochroną prawną, w tym ochronę siedliska traszki grzebieniastej, której stanowisko obejmuje staw położony na działce nr 3/8 (u zbiegu ulic Hetmańskiej i Drogi Dębińskiej w Poznaniu); w celu zapewnienia i utrzymania właściwego stanu siedliska traszki grzebieniastej należy prowadzić zabiegi ochronne, w tym pielęgnacyjno-porządkowe w otoczeniu zbiornika, jak również utworzyć mikrosiedliska dla płazów na terenie użytku,
- zachowanie naturalnych układów przyrodniczych, zapobieganie dalszemu procesowi zubożania gleb,
- czynną ochronę zbiorowisk,
- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, poprzez właściwe kształtowanie docelowych składów gatunkowych drzewostanów i składów upraw.

W stosunku do ustanowionego użytku ekologicznego zabrania się natomiast:

- niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,

- zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Wskazane działania ochronne i zakazy ustalone dla ww. użytku ekologicznego dotyczą działań podejmowanych w granicach samego obszaru chronionego. Mając powyższe na uwadze, a także fakt oddalenia obszaru projektu mpzp od granic użytku zakłada się, że realizacja ustaleń przedmiotowego projektu mpzp nie będzie powodować znaczących, negatywnych oddziaływań na ww. formę ochrony przyrody.

W kontekście oddziaływań na obszary chronione należy również wspomnieć o występowaniu w granicach projektu planu (lub wysokim prawdopodobieństwie występowania) chronionych gatunków zwierząt w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w tym zawłaszcza gatunków ptaków, o których była mowa w rozdziale 2.8. prognozy. Z uwagi na powyższe, realizacja zarówno ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań inwestycyjnych musi uwzględniać zakazy, ustanowione w stosunku do zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną (ścisłą lub częściową) w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt*. W §6 rozporządzenia wskazano liczne zakazy, w tym m.in.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania i chwytania, umyślnego niszczenia form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania ich okazów, niszczenia siedlisk oraz ostoi, będących obszarem ich rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji i żerowania, niszczenia, usuwania oraz uszkadzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego płoszenia lub niepokojenia, a także fotografowania, filmowania oraz obserwacji, mogących powodować ich płoszenie i niepokojenie. W stosunku do chronionych gatunków ptaków wprowadza się zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe zakazy należy respektować zarówno podczas realizacji ustaleń mpzp, jak i wszelkich innych działań prowadzonych na obszarze bytowania chronionego gatunku.

W przypadku realizacji przedsięwzięć wymagających przeprowadzenie wycinki drzew i krzewów kolidujących z daną inwestycją, należy ją przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków.

6.12. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MPZP ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska[59] przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania. Należy podkreślić, że analiza

[59] utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska

wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMŚ, powinna dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu), Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania (pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego), prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na analizowanym obszarze, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach[60], a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska. Stosowanie właściwych metodyk prowadzenia badań i pomiarów jest niezwykle istotne ze względu na ograniczenie możliwości wystąpienia błędów w ostatecznej ocenie jakości poszczególnych komponentów środowiska. Z uwagi na różnorodność zagadnień dotyczących metody i wymogów jakie wskazane są w przypadku prowadzenia monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, w niniejszym opracowaniu nie przytoczono ich brzmienia.

Należy jednocześnie zauważyć, iż zakres i częstotliwość prowadzonego monitoringu powinien być dostosowany do stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych ustaleń projektu mpzp, dotyczących lokalizacji nowych inwestycji (budowlanych, infrastrukturalnych itd.).

Niemniej, w kontekście ustaleń omawianego w prognozie projektu planu, szczególnie istotne będzie monitorowanie sposobu realizacji ustaleń mpzp, dotyczących następujących zagadnień:

- utrzymania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych lub terenów,
- zapewnienia optymalnych warunków gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi poprzez zagospodarowanie wód na terenach ZP,
- zachowania i uzupełnienia istniejących drzew i krzewów.

W celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń projektu mpzp proponuje się prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania", które do czasu uchwalenia Planu ogólnego miasta Poznania, określało kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze. Niemniej, na etapie sporządzania przedmiotowego projektu mpzp rozpatrywano rozwiązania alternatywne dotyczące:

- wytworzenia nowego, bezpośredniego połączenia drogowego od ul. Rataje do ul. Szczytnickiej (poprzez wydłużenie terenu 1KR w kierunku południowym do terenu 1KDD). Z uwagi na wnioski mieszkańców, obawiających się wzmożonego ruchu samochodowego w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zrezygnowano ostatecznie z tego wariantu;

[60] w tym m.in. w Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2021 poz. 1576) i rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 288, poz.1697)

- wydzielenia terenu o funkcji usługowej obejmującej zabytkowy budynek o charakterze „dworku" zlokalizowanego na terenie 3MW-U, w bezpośrednim sąsiedztwie terenu parku (3ZP). Ostatecznie, na skutek konsultacji społecznych, w projekcie mpzp zrezygnowano z przekształcenia funkcji tego terenu wyłącznie na usługową i umożliwiono pozostawienie funkcji mieszkaniowej, jak ma to miejsce obecnie.

9. STRESZCZENIE I WNIOSKI

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu i składa się z ośmiu części.

W pierwszej części omówiono przedmiot opracowania, podstawy formalno-prawne, metodologię i zasadność jej sporządzania. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, kulturowe i krajobraz.

Projekt planu miejscowego sporządzany jest na podstawie uchwały Nr LXXXVII/1608/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 30 czerwca 2023 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu*. Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w południowo-wschodniej części Poznania, na Ratajach i ograniczony jest od południa ulicą Hetmańską i rondem Starołęka, od zachodu terenami nadwarciańskimi, od północy os. Piastowskim, a od wschodu obejmujący fragment ulicy L. Zamenhofa. Powierzchnia tego obszaru wynosi ok. 19 ha. Dla przedmiotowego obszaru brak jest obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza, zasobów wodnych oraz klimatu akustycznego.

- W granicach analizowanego terenu znajdują się: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, m.in. sklep meblowy, dyskont spożywczy, salon samochodowy, stacje paliw, myjnia samochodowa, dom pomocy społecznej, Zespół Szkół Samochodowych im. inż. Tadeusza Tańskiego w Poznaniu. Ponadto na obszarze po dawnej fabryce H. Cegielskiego występują nieliczne pustostany pozostawione po rozbiórce. W granicach opracowywanego obszaru przebiega ulica L. Zamenhofa, stanowiąca element II ramy komunikacyjnej – drogi głównej ruchu przyspieszonego, będącej obwodnicą śródmieścia Poznania.
- Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski[61] obszar projektu planu w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w obrębie mezoregionu Poznański Przełom Warty (315.52), a wysokości bezwzględne oscylują tu w granicach 63,53-71,03 m n.p.m. Widoczny jest również sukcesywny spadek obszaru opracowania w kierunku zachodnim, ku, oddalonej o ok. 180 m od zachodniej granicy opracowania, rzece Warcie.

[61] Według najnowszego podziału z 2016 r., sporządzonego w ramach zlecenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, pod nazwą „Weryfikację przebiegu granic regionów fizyczno-geograficznych w formacie SHP (shapefile)", realizowanego przez Instytut Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Badawczy, na podstawie ostatniego podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez prof. Jerzego Kondrackiego (1998, 2000) (http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/)

- Zgodnie z informacjami przestawionymi w „Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania”[62], budowa geologiczna obszaru projektu planu jest bardzo zróżnicowana. Na głębokości 1 m p.p.t. przeważającą część obszaru pokrywają grunty antropogeniczne – nasypy niebudowlane, których miąższość sięga nawet 6 m. Na głębokości 2 m p.p.t. na przeważającej części obszaru występują plejstoceńskie lodowcowe grunty spoiste – gliny zwałowe zlodowacenia Warty, których udział wraz ze wzrostem głębokości znacząco zwiększa się, i na głębokości 3-6 m p.p.t pokrywają już w zasadzie cały analizowany obszar projektu planu miejscowego.
- Na obszarze objętym granicami projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci udokumentowanych złóż kopalin[63], udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)[64], gruntów leśnych[65].
- Zgodnie z informacjami, przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, na analizowanym obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu pod powierzchniową warstwą gruntów antropogenicznych występują piaski gliniaste lekkie, zalegające na glinach lekkich.
- Obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty, w zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.
- W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych (czy sztucznych) cieków i zbiorników wodnych. Podobnie jak obszar całego Poznania, obszar projektu mpzp jest położony w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 60 (PLGW600060).
- Mimo bezpośredniego sąsiedztwa południowego klina zieleni miasta Poznania, obszar objęty opracowaniem jest całkowicie przekształcony przez człowieka, w związku z tym nie występują na nim autogeniczne zbiorowiska roślinne. Na obszarze projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu szata roślinna reprezentowana jest więc przede wszystkim przez zieleń urządzoną, towarzyszącą terenom zabudowy usługowej, mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenom komunikacji. Najcenniejsza zieleń wysoka obszaru opracowania porasta park stanowiący pozostałość otoczenia dawnej cegielni, przylegający od północy do ul. Rataje. Na powierzchni ok. 1,0 ha występuje cenny starodrzew, o rozmiarach kwalifikujących do uznania za pomnik przyrody, złożony głównie z: kasztanowców białych (*Aesculus hippocastanum*), dębów (*Quercus*), lip (*Tilia*) i wierzb (*Salix*). Sposób zagospodarowania obszaru opracowania sprzyja występowaniu mało wymagającym gatunkom fauny, a więc głównie bezkręgowcom, mięczakom lądowym i ptakom.
- Na terenie objętym projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu (zgodnie ze wskazaniami Miejskiego Konserwatora Zabytków), przy ul. L. Zamenhofa 132 znajduje się zabytkowa kapliczka przydrożna p.w. św. Antoniego z 1889 r., wpisana do rejestru zabytków decyzją nr B 80 z dnia 30 czerwca 1976 r. Stanowi ona własność parafii p.w. Nawrócenia św. Pawła na os. Piastowskim 79. Położenie kapliczki, która nigdy nie zmieniała swojej lokalizacji, wskazuje na dawny przebieg głównej drogi w obrębie wsi Rataje. Ponadto, przez analizowany obszar przebiegała dawniej linia Średzkiej Kolei Powiatowej, wpisanej do rejestru zabytków pod nr A318 decyzją z 8 sierpnia 1990 r., której elementy w postaci linii lub bocznic mogły zostać zachowane do dnia dzisiejszego, jednak brak dostępu do dawnych zakładów HCP W-5 uniemożliwia weryfikację tej tezy. Przy ul. Rataje 142 zlokalizowany jest budynek administracyjno-gospodarczy, zaadaptowany na cele mieszkalne, stanowiący pozostałość dawnej cegielni, wpisany do gminnej ewidencji zabytków Zarządzeniem nr 840/2019/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiekt, kiedyś otoczony parkiem, rozciągającym się do dzisiejszej ul. L. Zamenhofa, jest jednym z nielicznych przykładów zabudowy pozostałej po wsi Rataje. Pozostałość historycznego założenia dawnej cegielni stanowi również ceglany budynek gospodarczy

[62] Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz Poznań – Rataje N-33-130-D-d-2

[63] http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=7

[64] https://geolog.pgi.gov.pl/

[65] https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy

zlokalizowany bezpośrednio po północnej stronie ul. Rataje oraz zachowany fragment założenia parkowego, otaczający ww. budynek. Rosnące tu drzewa częściowo mają parametry kwalifikujące je do uznania za pomnik przyrody, a ich wiek datować można na ponad 120 lat. Ponadto na przedmiotowym obszarze zlokalizowane jest stanowisko archeologiczne AZP 53-28/96 – osadnictwo kultury przeworskiej.

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu. Na obszarze objętym projektem mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu nie występują tereny objęte ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, pomnika przyrody, użytku ekologicznego, czy też stanowiska dokumentacyjnego. Obszarem prawnie chronionym położonym najbliżej projektu planu jest użytek ekologiczny „Dębina I" (oddalony od niego o ok. 240 m), położony w kompleksie leśnym Dębina na lewym brzegu rzeki Warty, w południowym klinie zieleni miasta Poznania, graniczącym od północy z ul. Hetmańską, a od południa z kolejowym mostem Dębińskim. Celem ustanowienia użytku ekologicznego jest ochrona fragmentów starego drzewostanu dębowego, stanowiącego pozostałość po dawnych, dębińskich lasach łęgowych rosnących w dolinie Warty, wraz z pozostałym starodrzewem i stawami.

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono obecności szczególnie cennych i rzadkich gatunków fauny. Niemniej, część z pojawiających się na tych terenach gatunków zwierząt podlega ochronie gatunkowej (ścisłej lub częściowej) na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt[66]. W związku z powyższym, obowiązują wobec nich liczne zakazy, wymienione w §6 ww. rozporządzenia.

Na obszarze projektu planu nie występują pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, takie jak: lasy, grunty rolne, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, obszary ciche w aglomeracji. Obszar jest położony poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszarami ograniczonego użytkowania.

Jako istotny problem, mający znaczenie dla sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w granicach przedmiotowego obszaru, wskazać należy natomiast położenie w obszarze zagrożonym ruchami masowymi ziemi. Zgodnie z informacjami zawartymi w sporządzonym w 2016 r. opracowaniu pt.: „Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania" [67], pas terenu o szerokości ok. 40 - 350 m, położony wzdłuż rzeki Warty, na jej prawym brzegu, od Berdychowa, poprzez Starołękę, aż po Marlewo, został zakwalifikowany do terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, które mogą się rozwijać na stropie iłów.

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania i Planu ogólnego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego planu miejscowego.

– Sporządzenie mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu pozwoli określić przeznaczenie poszczególnych terenów i zasady ich zagospodarowania, w tym parametry i wskaźniki dla projektowanej zabudowy, a także zaprojektować spójny układ komunikacyjny mogący obsłużyć zarówno istniejące, jak i nowe budynki.
– Analizowany projekt mpzp składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1000. Część tekstowa projektu zawiera zapisy w zakresie: sposobu przeznaczenia poszczególnych terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody

[66] Dz.U. 2022 poz. 2380

[67] Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania, skala 1:10 000, Różański M., Nowak M., Nyćkowiak Z., Troć M., GT PROJEKT, Swadzim, listopad 2016 r.

i krajobrazu, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych (…), wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej oraz szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

– W zakresie przeznaczenia terenów ustalono:
  - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1MW i 2MW;
  - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-5MW-U;
  - tereny usług, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-6U;
  - teren usług zdrowia i pomocy społecznej, oznaczony na rysunku planu symbolem UZ;
  - teren usług edukacji, oznaczony na rysunku planu symbolem UE;
  - tereny zieleni urządzonej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3ZP;
  - teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, oznaczony na rysunku planu symbolem KDR;
  - tereny dróg dojazdowych, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KDD;
  - teren komunikacji pieszo-rowerowej, oznaczony na rysunku planu symbolem KP;
  - tereny komunikacji drogowej wewnętrznej, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3KR;
  - teren parkingu, oznaczony na rysunku planu symbolem KOP;
  - tereny elektroenergetyki, oznaczone na rysunku planu symbolami: 1-3IE.
– W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są ustalenia dotyczące ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W tym zakresie ustalono:

1) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych pozostałymi ustaleniami planu;
2) nakaz zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia;
3) zachowanie i uzupełnienie istniejących zadrzewień, a w przypadku kolizji z planowaną i istniejącą infrastrukturą techniczną, układem komunikacyjnym lub zabudową, dopuszczenie ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń, z wyłączeniem drzew, o których mowa w pkt 4;
4) zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu;
5) zachowanie i uzupełnienie rzędów drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu;
6) w strefach zieleni, wskazanych na rysunku planu:
   a) zagospodarowanie niemniej niż 50% powierzchni strefy drzewami i krzewami z wykorzystaniem istniejącej zieleni,
   b) dopuszczenie lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz placów zabaw,
   c) zakaz lokalizacji budynków, dojazdów oraz stanowisk postojowych dla samochodów,
   d) zakaz lokalizacji garaży podziemnych na terenach 3MW-U i 4MW-U;
7) w zakresie retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, z uwzględnieniem uwarunkowań gruntowo-wodnych:
   a) dopuszczenie lokalizacji budowli lub urządzeń, takich jak: rowy infiltracyjne, drenaże rozsączające, rowy i niecki retencyjne, ogrody deszczowe, stawy hydrofitowe, studnie chłonne, zielone dachy i ściany, zbiorniki retencyjne,
   b) dopuszczenie stosowania nawierzchni przepuszczalnych,
   c) dla terenów ZP zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;
8) w zakresie kształtowania komfortu akustycznego w środowisku i w budynkach:
   a) zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku:
      – dla terenów MW jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
      – dla terenów MW-U jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, z zastrzeżeniem lit. b,

- dla terenu UE jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- dla terenu UZ jak dla terenów domów opieki społecznej;

b) na terenach MW-U i U w przypadku lokalizacji zabudowy zamieszkania zbiorowego, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej lub szpitali zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana będzie taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku odpowiednio jak dla terenów zabudowy zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej lub terenów szpitali w miastach,

c) zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,

d) dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;

9) dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe.

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego nie mogły naruszać ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzało się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. W nieobowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, przyjętym uchwałą Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r., obszar projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu znajdował się na terenie oznaczonym symbolem MW/U – teren przeznaczony pod zabudowę – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej. Natomiast fragment ul. L. Zamenhofa znajdował się na terenie oznaczonym w Studium jako droga główna ruchu przyspieszonego kdGP2.

W trakcie trwania procedury planistycznej mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu uchwalono Plan ogólny miasta Poznania, zatwierdzony uchwałą Nr XXIX/529/IX/2025 Rady Miasta Poznania z dnia 18 grudnia 2025 r. Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym[68], w dniu wejścia w życie Planu ogólnego miasta Poznania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania z 2023 r. utraciło moc. Po tej zmianie, biorąc pod uwagę konieczność dostosowania planu miejscowego do ustaleń planu ogólnego, dokonano niezbędnych korekt w projekcie planu.

– Zaniechanie realizacji planu nie wpłynie znacząco na zmianę stanu środowiska analizowanego obszaru. Środowisko nadal podlegać będzie przemianom, zarówno naturalnym, jak i antropogenicznym (emisje substancji i hałasu, przeobrażenia warunków gruntowych itd.). Z uwagi na obecne zagospodarowanie analizowanego obszaru, nie przewiduje się znaczących zmian stanu środowiska, wynikających ze zmian form zagospodarowania poszczególnych terenów.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, a także lokalnym, istotne z punktu widzenia ustaleń projektu planu. W tym zakresie odniesiono się do następujących dokumentów:

- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r.,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. *w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy* (Dz.U.UE.L.2008.152.1),
- Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*,
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,

[68] Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688).

- Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania do roku 2030,
- Planu adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego oraz ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko.

Realizacja ustaleń mpzp powodować będzie oddziaływania na środowisko przyrodnicze o zróżnicowanym charakterze i intensywności. Negatywne oddziaływania na środowisko wystąpią na terenach, na których realizowane będą nowe inwestycje budowlane związane z lokalizacją nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, rozbudową układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej. Zmiany wynikające z realizacji analizowanego planu będą obserwowane długofalowo w zakresie podstawowych elementów środowiska.

Realizacja ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania środowiska i przyrody pozwoli na pewne ograniczenie skali negatywnych oddziaływań na środowisko, jakie pojawią się w konsekwencji wprowadzenia na tereny nowego sposobu zagospodarowania i użytkowania. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania negatywnych skutków dla środowiska będzie jednak precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego, zwłaszcza tych w zakresie ochrony środowiska oraz restrykcyjne przestrzeganie przez inwestorów przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza w zakresie prawidłowego prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, ochrony jakości powietrza, ochrony przed hałasem, a także ochrony i kształtowania zieleni. Istotnym warunkiem zachowania prawidłowego funkcjonowania środowiska będzie również przestrzeganie zapisów określających maksymalną powierzchnię zabudowy działek budowlanych, a także utrzymanie co najmniej minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na poszczególnych terenach.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko, która może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMŚ, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym. W kontekście ustaleń omawianego w prognozie projektu planu, szczególnie istotne będzie monitorowanie sposobu realizacji ustaleń mpzp, dotyczących następujących zagadnień:

- utrzymania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działek budowlanych lub terenów,
- zapewnienia optymalnych warunków gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi poprzez zagospodarowanie wód na terenach ZP,
- zachowania i uzupełnienia istniejących drzew i krzewów.

W celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń projektu mpzp proponuje się prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku.

W części ósmej odniesiono się do rozwiązań alternatywnych zaproponowanych w analizowanym projekcie planu. Możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp w rejonie ulicy Rataje w Poznaniu została znacząco ograniczona z uwagi na zapisy nieobowiązującego już „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania", które do czasu uchwalenia Planu ogólnego miasta Poznania, określało kierunki przeznaczenia terenów znajdujących się na przedmiotowym obszarze. Niemniej, na etapie sporządzania przedmiotowego projektu mpzp rozpatrywano rozwiązania alternatywne dotyczące:

- wytworzenia nowego, bezpośredniego połączenia drogowego od ul. Rataje do ul. Szczytnickiej (poprzez wydłużenie terenu 1KR w kierunku południowym do terenu 1KDD). Z uwagi jednak na

wnioski mieszkańców obawiających się wzmożonego ruchu samochodowego w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zrezygnowano ostatecznie z tego wariantu.

- wydzielenia terenu o funkcji usługowej obejmującej zabytkowy budynek o charakterze „dworku" zlokalizowany na terenie 3MW/U w bezpośrednim sąsiedztwie terenu parku (3ZP). Ostatecznie, na skutek konsultacji społecznych, w projekcie mpzp zrezygnowano z przekształcenia funkcji tego terenu wyłącznie na usługową i umożliwiono pozostawienie funkcji mieszkaniowej, jak ma to miejsce obecnie.

GRANICA ORAZ UWARUNKOWANIA I POWIĄZANIA PRZYRODNICZE OBSZARU OBJĘTEGO OPRACOWANIEM MPZP NA TLE ORTOFOTOMAPY MIASTA POZNANIA

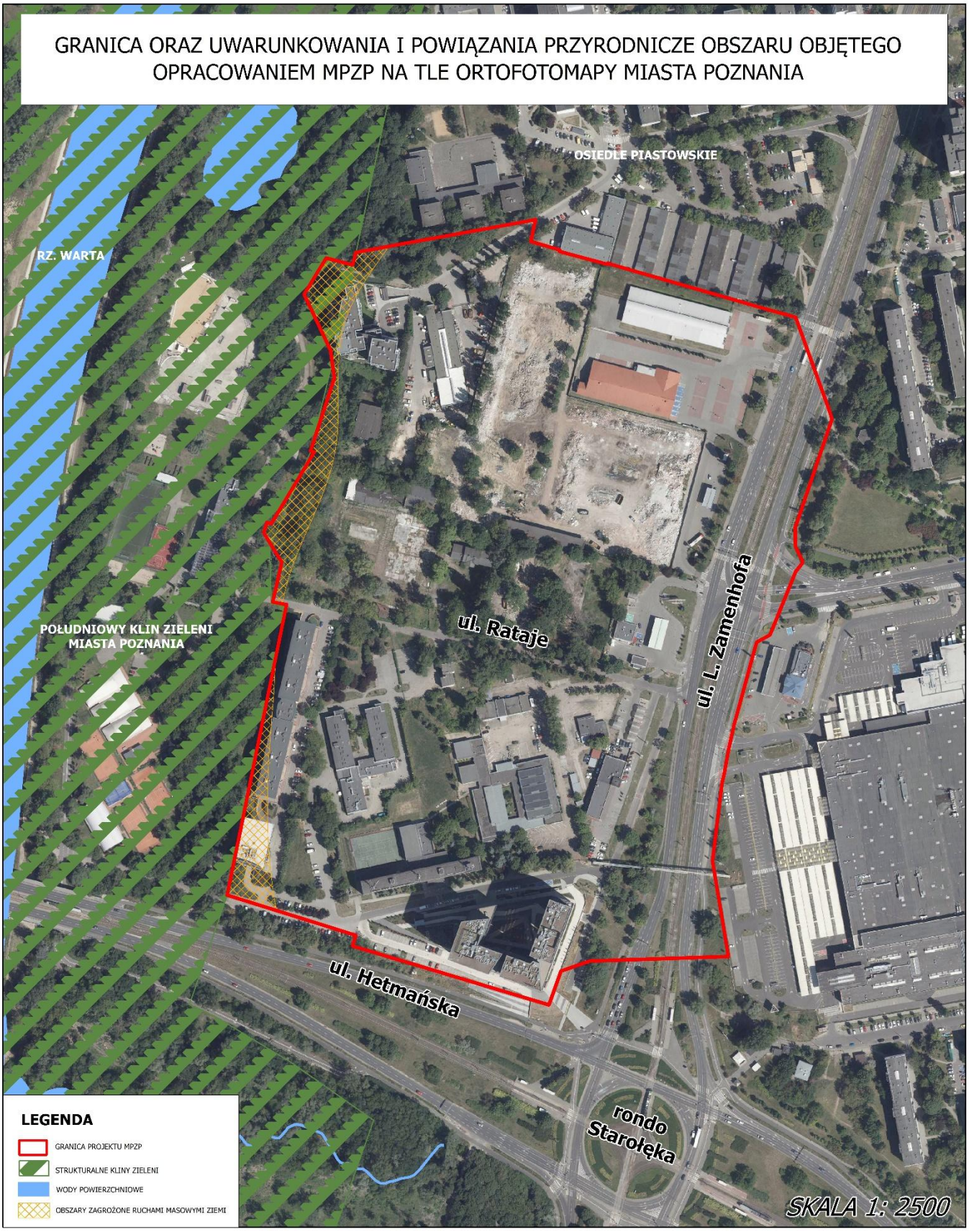

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOT. PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
W REJONIE ULICY RATAJE W POZNANIU

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU SAMOCHODOWEGO
W PORZE DZIENNO-WIECZORNO-NOCNEJ (LDWN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

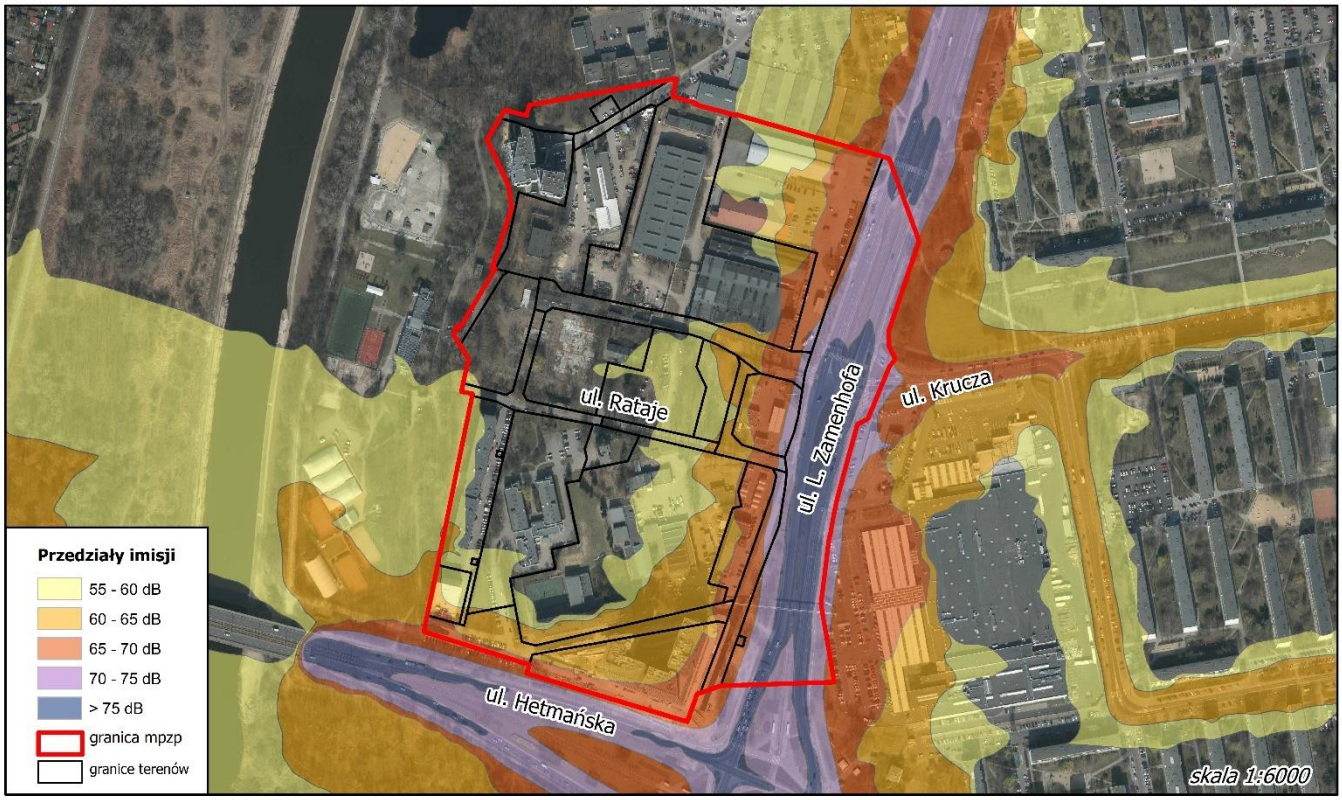

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU SAMOCHODOWEGO
W PORZE NOCNEJ (LN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

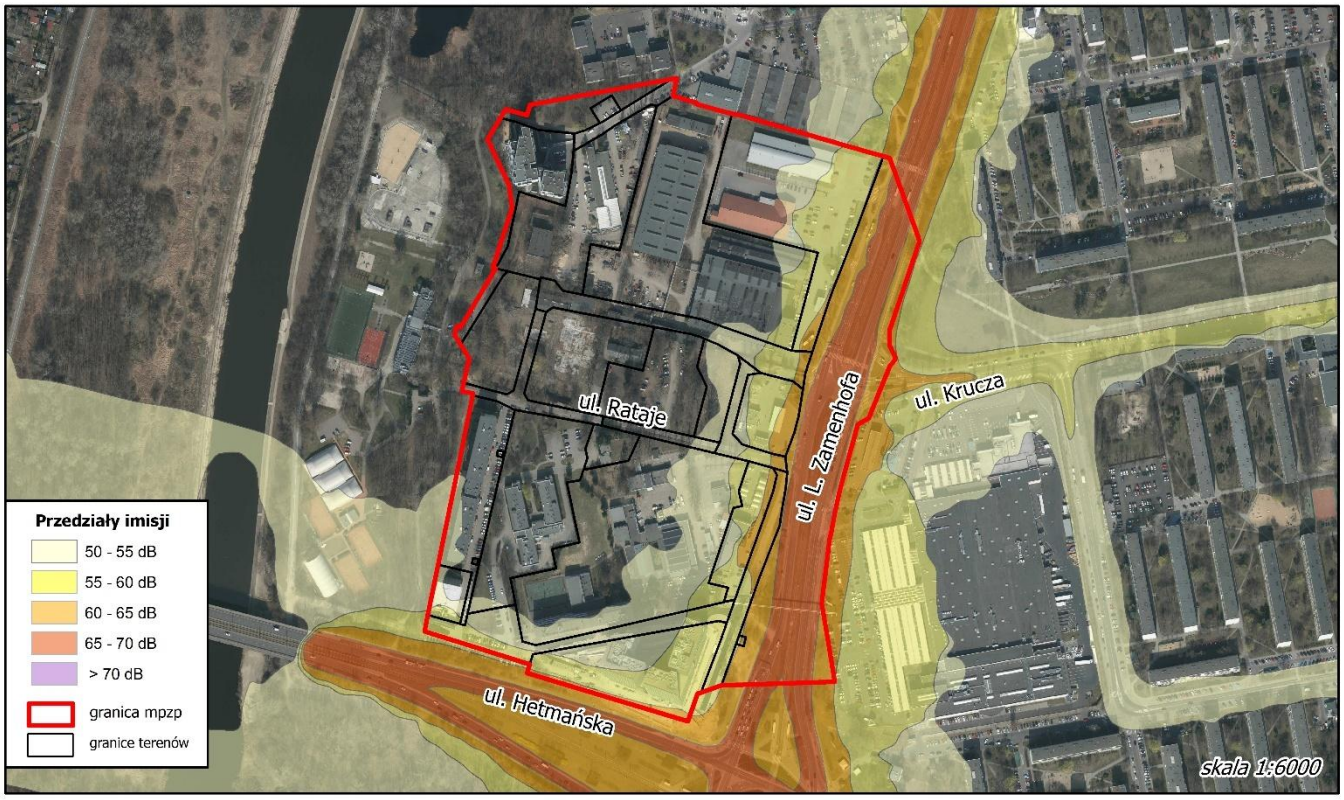

MIEJSKA PRACOWNIA URBANISTYCZNA
61-842 POZNAŃ, UL. ZA BRAMKĄ 1

Źródło: Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU TRAMWAJOWEGO
W PORZE DZIENNO-WIECZORNO-NOCNEJ (LDWN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

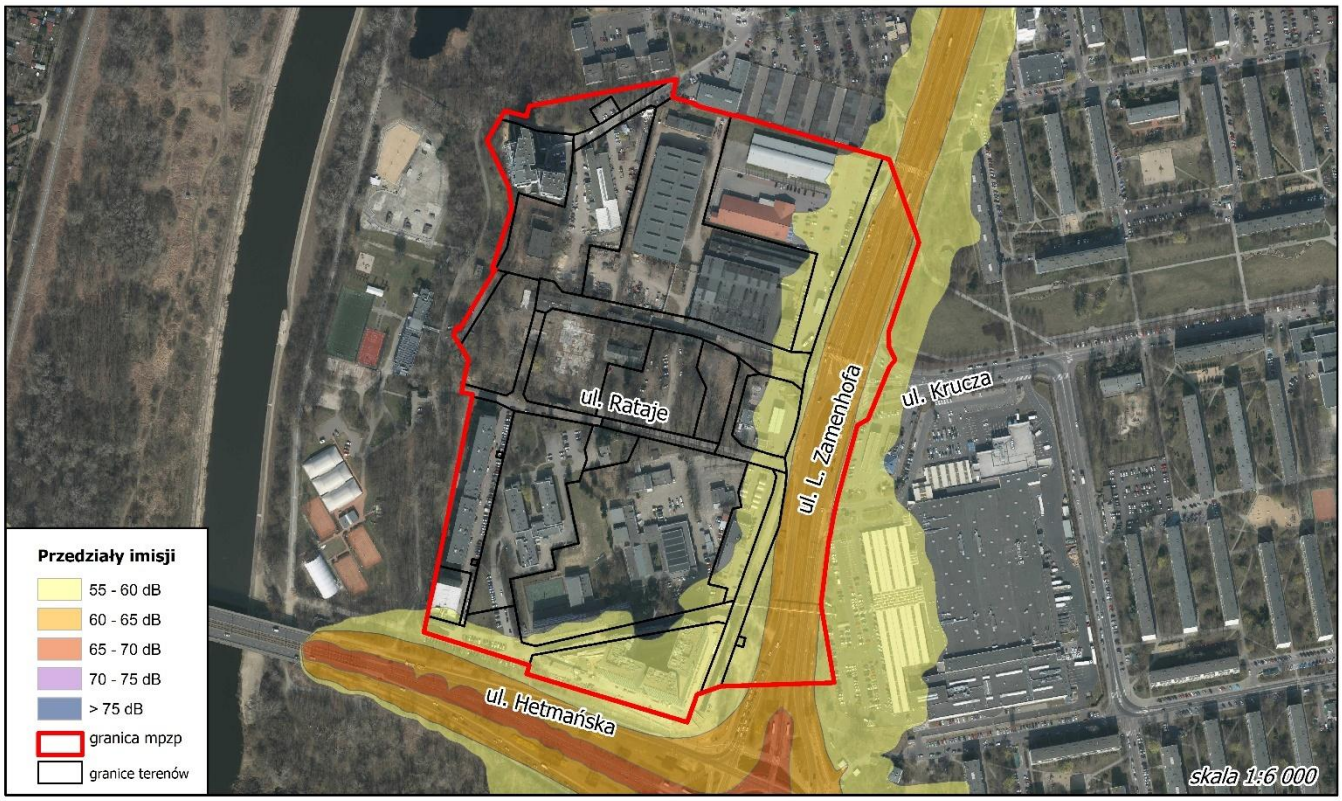

ZASIĘGI ODDZIAŁYWANIA HAŁASU TRAMWAJOWEGO
W PORZE NOCNEJ (LN) - W STANIE ISTNIEJĄCYM W ROKU 2022

MIEJSKA PRACOWNIA URBANISTYCZNA
61-842 POZNAŃ, UL. ZA BRAMKĄ 1

Źródło: Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2022

ZAŁĄCZNIK NR 4

OŚWIADCZENIE
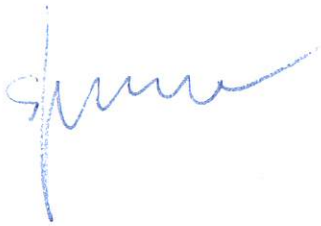
Ja niżej podpisana Sylwia Jaszczura oświadczam, iż spełniam wymogi określone w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.